

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta Katedra

Katedra politologie

Analýza České pirátské strany

Bakalářská práce

Autor: Barbora Zezulková

Studijní obor: Politologie

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Maxmilián Strmiska, Ph.D.

Hradec Králové, 2019

Zadání bakalářské práce

Autor:	Barbora Zezulková
Studium:	F16BP0162
Studijní program:	B6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie
Název bakalářské práce:	Analýza České pirátské strany
Název bakalářské práce AJ:	Analysis of the Czech pirate party

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce je věnována Analýze České pirátské strany. Cílem práce je popsat a analyzovat ideově-programový profil Pirátské strany a přispět k objasnění jejího ideologického směřování. Práce se dále zabývá popisem vývoje této strany a charakterizováním jejího vnitřního fungování. Autorka rovněž věnuje pozornost otázce oprávněnosti označování České pirátské strany jako antisystémové, protestní či antiestablishmentové formace. Práce se proto zabývá problematikou aplikace uvedených konceptů v případě této nové strany a odpovídá na otázku, zda profil České pirátské strany odpovídá jednomu výše zmíněných. V souladu se stanovenými cíli práce se autorka zaměřuje na identifikaci ideově-programových hodnot deklarovaných Českou pirátskou stranou především prostřednictvím analýzy primárních zdrojů: dlouhodobého programu, tiskových zpráv zveřejněných Pirátskou stranou a prohlášení předních představitelů strany.

Capoccia, Giovanni. 2002. "Anti-System Parties: A Conceptual Reassessment". *Journal of Theoretical Politics* 14, č. 1, s. 9-35. Hartleb, Florian. 2013. "Anti-elitist cyber parties?" *Journal of Public Affairs* 13, č. 4, s. 355-369. Heywood, Andrew. 2008. "Politické ideologie". 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. Sartori, Giovanni. 2005. "Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu". Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. Schedler, Andreas. 1996. "Anti-political-establishment parties". *Party politics* 2, č. 6, s. 291-312. Zulianello, Mattia. 2017. "Anti-System Parties Revisited: Concept Formation and Guidelines for Empirical Research". In *Government and Opposition* 12/2017.

Garantující pracoviště:	Katedra politologie, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Maxmilián Strmiska, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	1.3.2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma *Analýza České pirátské strany* vypracoval/a pod vedením Prof. PhDr. Maxmilián Strmiska, Ph.D. samostatně a uvedl/a jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne: .....

Podpis: .....
(Barbora Zezulková)

Poděkování:

Tímto způsobem bych chtěla na prvním místě poděkovat prof. PhDr. Maxmiliánovi Strmiskovi, Ph.D za jeho čas, který věnoval společným konzultacím práce, za jeho postřehy a odborné rady. Zároveň bych chtěla vyjádřit velké díky mé skvělé spolužačce Natálii Palounkové, která mě motivovala po celou dobu studia, jež vyvrcholilo sepsáním této práce. A v neposlední řadě patří poděkování mé rodině a přátelům, kteří mě během studia podporovali.

Anotace

Zezulková, Barbora. 2019. Analýza České pirátské strany. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra politologie. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce je věnována analýze České pirátské strany. Cílem práce je popsat a analyzovat ideově-programový profil Pirátské strany a přispět k objasnění jejího ideologického směřování. Práce se dále zabývá popisem vývoje této strany a charakterizováním jejího vnitřního fungování. Autorka rovněž věnuje pozornost otázce oprávněnosti označování České pirátské strany jako antisystémové, protestní či antiestablishmentové formace. Práce se proto zabývá problematikou aplikace uvedených konceptů v případě této nové strany a odpovídá na otázku, zda profil České pirátské strany odpovídá jednomu výše zmíněných. V souladu se stanovenými cíli práce se autorka zaměřuje na identifikaci ideově-programových hodnot deklarovaných Českou pirátskou stranou především prostřednictvím analýzy primárních zdrojů: dlouhodobého programu, tiskových zpráv zveřejněných Pirátskou stranou a prohlášení předních představitelů strany.

Klíčová slova: Česká pirátská strana, programová analýza, koncept antisystémové, antiestablishmentové a protestní strany.

Annotation

Zezulková, Barbora. 2019. Analysis of Czech Pirate party. Hradec Králové: University of Hradec Králové, Philosophical Faculty, Department of Political Science. Bachelor thesis.

This bachelor thesis is devoted to the analysis of the Czech Pirate Party. The aim of the thesis is to describe and analyze the Pirate Party's ideological and program profile and to contribute to the explanation of its ideological direction. The thesis deals with the description of the development of this party and with the characterization of its internal background. The author also pays attention to the question of the legitimacy of label the Czech Pirate Party as antisystem, protest or antiestablishment formation. This thesis deals with the issue of application of concepts for this new party and answers the question whether the profile of the Czech Pirate Party agree to one of the above. In agreement with the aims of the work, the author focuses on the identification of ideological-program values declared by the Czech Pirate Party primarily through the analysis of primary sources: the long-term program, press releases published by the Pirate Party and statements by leading party representatives.

Key words: Czech Pirate Party, program analysis, concepts of antisystem, antiestablishment and protest parties.

Obsah

1.	Úvod.....	8
2	Teoreticko-metodologická část.....	11
2.1	Dosavadní bádání	11
2.3	Ideologie	15
2.3.1	Druhy ideologií.....	16
2.3.1.1	Liberalismus	17
2.3.1.2	Konzervatismus	18
2.3.1.3	Socialismus.....	19
2.3.1.4	Nacionalismus	20
2.3.1.5	Anarchismus	20
2.3.1.6	Ekologismus	20
2.3.1.7	Feminismus	21
2.3.1.8	Fašismus	21
2.3.1.9	Náboženský fundamentalismus	22
2.3.1.10	Multikulturalismus	22
2.4	Strana antisystémová, protestní, antiestablishmentová?	23
2.4.1	Koncept antisystémové strany podle Giovanniho Sartoriho	23
2.4.2	Příspěvek Giovanniho Capoccia	25
2.4.3	Revize konceptu antisystémové strany podle Mattia Zulianelliho.....	25
2.4.4	Další debaty o konceptu antisystémové a protestní strany	27
2.4.5	Koncept antiestablishmentové strany.....	28
3	Analýza České pirátské strany	29
3.1	Vznik a vývoj pirátské strany.....	29
3.2	Vnitřní charakteristika a nastavení strany.....	36
3.2.1	Stanovy Pirátské strany	36
3.3	Analýza ideově-programových hodnot.....	39
3.3.1	Program Pirátské strany	40
1)	Sebehodnocení strany	41
2)	Politický řád	42
3)	Právní politika	44
4)	Hospodářská politika	45
5)	Environmentální a energetická politika	46

6)	Daňová a sociální politika	48
7)	Zdravotní politika	49
8)	Vzdělávací politika	50
9)	Rodina / ženy.....	51
10)	Zahraniční politika.....	51
11)	Bezpečnostní politika.....	52
12)	Další:.....	53
3.3.2	Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2013	53
3.3.3	Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017	54
3.3.4	Ideový posun ve volebních programech z roku 2013 a 2017.....	54
3.4	Tiskové zprávy – analýza vykonávané politiky	57
4	Závěr.....	62
5	Seznam zkratk	67
6	Přílohy	67
6.1	Tabulka č. 1:.....	67
6.2	Tabulka č. 2:.....	68
6.3	Tabulka č. 3:.....	69
7	Zdroje	70
7.2	Internetové zdroje.....	73

1. Úvod

V kontextu rozšiřování internetu se rozpoutala debata o síťové neutralitě. Právě tato debata spojená s problémy omezování občanské svobody, týkající se autorských práv, dala v roce 2006 podnět ke vzniku Švédské pirátské strany. Možná, že právě její úspěch ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009, v nichž získala jedno křeslo, odstartoval utváření Pirátských stran téměř po celé Evropě (Piratpartiet, historia: web.archive.org). Dalším iniciačním prvkem k utváření pirátských stran téhož roku mohl být protest spojený s kauzou, v níž byli zakladatelé webové stránky *The Pirate Bay* odsouzeni za porušování autorských práv (program, ohnisko: wiki.pirati.cz).

Na základě výzvy Jiřího Kadeřábka vznikla téhož roku i Česká pirátská strana (ČPS 2009: zive.cz). Původní myšlenka monotematické strany zabývající se primárně internetem se časem rozšířila a zahrnula většinu společenských témat. Velkých volebních zisků se ovšem nedočkala. V krajských volbách v roce 2012 získala 2,19 procent hlasů. Téhož roku získala jedno senátorské křeslo. Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2013 strana získala 2,66 procent hlasů, nepřekonalala pětiprocentní klauzuli, a tudíž se nedostala do Poslanecké sněmovny (volby do PSČR 2013: volby.cz). Prozatím největšího volebního úspěchu Česká pirátská strana dosáhla ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 (volby do PSČR 2017: volby.cz). Poměrného úspěchu se dočkala i v komunálních volbách v říjnu 2018, v nichž získala 358 zástupců oproti předchozím komunálním volbám, v nichž získala zástupců 29 (irozhlas.cz. 7. 9. 2018).

Coby relativně nového politického aktéra - Českou pirátskou stranu někteří čeští politici, novináři i samotní občané v průběhu času označili jako stranu protestní. Tuto nálepku dostala od F. Blumberga i německá Pirátská strana, jež byla označena nejenom za stranu protestní, ale zároveň za stranu antisystémovou (Blumberg 2010: 27-28). Stejně označení získala i touto prací zkoumaná Česká pirátská strana. V ekonomickém deníku E15 se před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2017 vyjádřil politolog Bohumil Doležal: „ANO, Piráti či SPD jsou antisystémové strany ... A nezáleží na tom, že ANO, Piráti, SPD a případně komunisté nebudou asi schopni vytvořit společnou vládu. I tak se dokážou shodnout na společné podpoře zákonných úprav, které povedou

k důkladnému zmrzačení polistopadové demokracie“ (E15.cz). Toto označení se objevilo i v dalších internetových článcích, debatách a na sociálních sítích. Bohužel chybí relevantní argumentace autorů, proč by právě Pirátská strana měla být stranou antisystémovou. Výše zmíněné označení strany vyzývá k analýze a hledání argumentů, proč (ne)jsou Piráti antisystémovou stranou či jaké jiné označení Pirátské strany by mohlo být relevantní.

Autorka si pokládá otázky: K jaké ideologii nebo ideologiím lze zařadit Českou pirátskou stranu? Lze označit Českou pirátskou stranu jako antisystémovou, protestní či antiestablishmentovou formaci? V souladu s takto postavenými otázkami se autorka zaměřuje na identifikaci ideově-programových hodnot a politických priorit deklarovaných Českou pirátskou stranou. Podle G. Capoccii ideologie strany, v kontextu stranického systému, určuje vazby mezi stranami, ochotu ke spolupráci a v rámci politického systému určuje ideologický charakter strany a její vztah k režimu (Capoccia 2002: 18-20). Z tohoto důvodu je porozumění ideologie, popřípadě prolínání více ideologií dané strany důležité pro ujasnění ideologických priorit, jež přispějí k orientaci čtenáře ve stranickém systému České republiky.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, které jsou dále rozčleněny do dílčích kapitol a podkapitol. První část je teoreticko-metodologická. Autorka nejprve shrnuje dosavadní zkoumání zabývající se pirátskými stranami. Dále představuje kvalitativní metodu, konkrétně obsahovou analýzu aplikovanou v rámci jednopřípadové studie, jež je zaměřena na rozbor České pirátské strany. V části věnované teorii autorce k popisu ideologií slouží kniha Andrewa Heywooda *„Politické ideologie“* (Heywood 2008). Zvláštní pozornost je věnována ideologii liberalismu, k němuž se zkoumaná strana hlásí. Autorka si je vědoma, že se jedná o starší publikaci, ale je toho názoru, že i přes možný ideologický posun v uplynulé době je jádro ideologií stále aktuální a je možné ho nalézt v politice uplatňované danou stranou. Dále bakalářská práce využívá teoretického rámce poskytnutého dílem Giovanniho Sartoriho (Sartori 2005) s doplněním o pojetí antisystémovosti podle Giovanniho Capocciiho (Capoccia 2002) a Mattii Zulianelliho (Zulianello 2017; Zulianello 2019) a například prací Amira Amediho *„Anti-Political-Establishment parties“* (Amedi 2001). Autorka se v jedné kapitole zaměřuje na problematiku konceptu antisystémovosti a jeho spojováním s

obsahově odlišnými koncepty jako je protestní a antiestablishmentová strana a stručně tyto jednotlivé koncepty charakterizuje.

Každý nový aktér v politice by měl být představen a prozkoumán. Z důvodu nedostatečného zkoumání – informační mezery o Pirátské straně se v druhé části autorka zabývá vývojem Pirátské strany v čase, respektive její historií, snaží se reflektovat její ideově-programový posun, ideologické hodnoty a představuje její vnitřní fungování. Do této analytické části jsou data čerpány z primárních zdrojů: dlouhodobého programu, tiskových zpráv zveřejněných Pirátskou stranou a prohlášení předních představitelů strany. V závěru práce autorka za pomoci analýzy programu, tiskových zpráv a stanov vytváří ideově-programovou profilaci České pirátské strany, vyhodnocuje výsledky analýzy a poskytuje podložené údaje o České pirátské straně. Zároveň předložená práce odpovídá na otázky, jakou ideologii Pirátská strana zastává a zdali se jedná o antisystémovou, protestní nebo antiestablishmentovou formaci.

2 Teoreticko-metodologická část

2.1 Dosavadní bádání

Před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2017 byla Pirátská strana spíše stranou stojící na „periferii“ s výjimkou zisku jednoho senátorského křesla v roce 2012 a pár zastupitelů na komunální úrovni (zastupitelé: wiki.pirati.cz). Možná z tohoto důvodu nebyla této straně věnována velká pozornost. Nevzniklo mnoho prací zkoumající Českou pirátskou stranu a tato absence hlubší analýzy strany mohla vést k nejasnostem či chybné interpretaci idejí této strany.

Z malého počtu prací, které byly napsány na téma pirátských stran, rozhodně stojí za zmínku práce Miloše Brunclíka „*Pirátské strany: Nový fenomén v politice*“, v níž představil pirátské strany. Konkrétně se zabýval švédskou, německou a okrajově i českou Pirátskou stranou. Autor se snažil objasnit vzestup těchto stran, stručně shrnul jejich vznik, program a ideologické hodnoty. M. Brunclík předpokládá, že za úspěchem těchto stran stojí rostoucí nespokojenost s etablovanými elitami a vývoj informačních technologií, ke kterým má blízko především mladá generace (Brunclík 2010: 24-25).

Dalším autorem zabývající se pirátskou problematikou je Jan Charvát, jenž analyzoval ideologii pirátských stran ve své práci „*Pravice nebo levice? Analýza ideologie pirátských stran*“, především na příkladu švédské Pirátské strany. Ve své práci se snažil přiřadit Pirátskou stranu do jedné z Beymeho stranických rodin. Autor zkoumal paralelu pirátských stran se stranami zelených. Ve své analýze zahrnul i Českou pirátskou stranu. Na konci práce autor došel k závěru, že se pirátské strany v mnohých bodech shodují s levicovým libertarianismem a s přihlédnutím k výstupům stran je opodstatněné tyto strany označovat za liberálně-sociální (Charvát 2015: 37-39).

Mezi novější práce patří diplomová práce Pavla Kudrny s názvem „*Pirátské strany jako liberální strany*“. Autor se zaměřil na švédskou, německou, islandskou a českou Pirátskou stranu. Analýza, ve které autor porovnával prvky levicového libertarianismu s programovými stanovisky stran, potvrdila částečnou shodu zkoumaného libertarianismu s pirátskou ideologií. Na základě toho autor vyvodil závěr, že jsou pirátské strany v jádru liberální, jelikož je pro ně základem svoboda a individualismus a konkrétně je přiřadil k levicově libertariánským. Podle P. Kudrny

přístup k člověku a ke státu uplatňovaný pirátskými stranami svědčí o jejich podobnosti se stranami zelených (Kudrna 2016).

K zajímavému závěru došel Pavel Maškarinec, jenž ve své práci zjistil, že volební podpora Pirátů pochází především z oblastí, jež kopírují podporu pravicových stran, zatímco většina autorů mluví o Pirátech jakožto liberálně-levicově smýšlejících. Autor nabádá k důkladnější analýze pirátské ideologie a jejího vlivu (Maškarinec 2017).

Německý politolog Florian Hartleb se ve svém článku „*Anti-elitish cyber parties?*“ zabýval možnou proměnou typu stran a vznik nových tzv. antielitních kybernetických stran. Konkrétně se zabývá německou Pirátskou stranou, jejíž představitelé tvrdí, že jsme „*vstoupili do nového věku digitální politiky, který zahrnuje větší transparentnost při politickém rozhodování*“ (Hartleb 2013: 265). Strana prosazuje transparentnost a systém tzv. „tekuté demokracie“. Nehlásí se k žádné ideologii a prohlašuje se za nezařaditelnou na ose pravice-levice, zatímco je ve skutečnosti možné podle F. Hartleba tento typ strany označit za alternativní levici. S pomocí nových technologií se tento nový typ stran snaží docílit toho, aby se občané mohli jednoduše podílet na politice a postavit se proti již etablovaným stranám v systému, jež neuspokojují potřeby dnešní generace. Autor označuje stranu za antielitní a přisuzuje pirátským stranám úspěch díky sociálním médiím, flexibilní politické komunikaci (twitter, facebook) a levné volení kampani (Hartleb 2013: 365-367).

Konceptem „nových stran“ se zabýval T. Barker. Konkrétně se zaměřil na německou Pirátskou stranou. Připodobnil Pirátskou stranu k zeleným stranám. Podle autora tyto typy stran spoléhají na akci jako způsob jednání a vymezují se proti establishmentu. Zároveň zmiňuje, že se pirátské strany, díky vymezování proti establishmentu, vymykají klasickému ideologickému spektru. Podle autora může takový způsob jejich rétoriky působit rozporuplně až téměř schizofrenním dojmem (Barker 2012).

Česká Pirátská strana je, stejně jako výše zmíněná německá i švédská Pirátská strana, členem Pirátské internacionály, jež si klade za cíl prosazovat ideje, které sdílí jednotliví příslušníci členských stran. Je to například ochrana lidských práv, základních svobod v digitálním věku, reforma autorských práv a práv spotřebitelů, ochrana

soukromí informací, transparentnosti a volného přístupu k informacím (pp-international.net). Ze členství v Pirátské internacionále by se dalo usuzovat ideologické ztotožnění jednotlivých stran. Samotná česká Pirátská strana se inspirovala švédskou i německou Pirátskou stranou. Z toho důvodu by závěry zkoumání z článku F. Hartleba a T. Barkera mohly být platné i pro Českou pirátskou stranu.

2.2 Metodologie

Tuto práci lze označit jako jednopřípadovou studii, jež je možno charakterizovat jako práci, která „má za úkol co nejvěrněji zachytit mnohotvárnost prostřednictvím detailní analýzy jasně definovaného a ohraničeného subjektu, fenoménu, procesu či situace“ (Kořan 2008: 39). Definice je jednoduchá. Autorka se pohybuje v prostředí České republiky. Zabývá se analýzou České pirátské strany, jejími ideově-programovými hodnotami, na jejímž základě odpovídá na následující otázky: kam lze zařadit Pirátskou stranu v rámci ideologie? Jedná se o antisystémovou stranu nebo o stranu protestní či antiestablishmentovou?

Analýza je ohraničena vznikem strany v roce 2009 a pokračuje až do doby ukončení práce v roce 2019. Stěžejní informace jsou čerpány z primárních zdrojů, tedy oficiálního webu Pirátské strany, tiskových zpráv, rozhovorů s jejími představiteli, videozáznamů České televize a pro doplnění i z jiných médií. Tato práce se zabývá z první poloviny teoretickým vymezením jednotlivých ideologií primárně z knihy publikované A. Heywoodem. Následně je představen koncept antisystémové strany s odlišením od protestní a antiestablishmentové strany.

Nejvhodnější metodou pro studium jedné strany je kvalitativní metoda. K posouzení jejího ideologického a programového profilu České pirátské strany autorce slouží obsahová analýza. V projektu, jenž byl realizován s podporou Ministerstva kultury České republiky, je obsahová analýza charakterizována jako práce, jež si klade za cíl porozumět a co nejpřesněji proniknout k podstatě původního textu, zkrátit ho a vybrat z něj výzkumníkem vyhledávaný obsah, předmět nebo téma (ministerstvo kultury – obsahová analýza). V praktické části autorka pracuje podle rozvržení výzkumu Helmuta Scherera, jenž v díle „*Analýza obsahu mediálních sdělení*“, konkrétně v části „*Úvod do metody obsahové analýzy*“ popisuje průběh výzkumu pěti body: 1) design výzkumu, 2) organizace výzkumu, 3) fáze ověřování, 4)

zisk dat a 5) vyhodnocování dat (Scherer 2004: 29-50). H. Scherer označuje obsahovou analýzu jako metodu kvantitativní, ovšem tato metoda umožňuje použití i při výzkumu kvalitativním (Dvořáková 2010: 95-99).

Prvním krokem je nastudování konceptu antisystémové, protestní a antiestablishmentové strany a ideologií z knihy „*Politické ideologie*“ autora A. Heywooda s bližším zaměřením na liberalismus. Následně autorka při analýze vyhledá údaje v dlouhodobém programu Pirátské strany, jež by mohly být klíčové pro zařazení k určité ideologii a k relevantnímu zařazení Pirátské strany. Autorce k ideově-programově analýze dopomáhá navržená tabulka (č. 1 a č. 2 v příloze), ve které jsou shrnuty stěžejní ideové výstupy jednotlivých ideologií. Dalším krokem je tyto výstupy vyhledat v dlouhodobém programu Pirátské strany. V souvislosti s analýzou strany, v této bakalářské práci, autorka krátce charakterizuje i program, s nímž strana kandidovala do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky v roce 2013 a 2017. Autorka se snaží reflektovat případnou změnu, respektive ideologický vývoj této strany.

V některých případech se strany liší svým programem od skutečného politického projevu. Z toho důvodu autorka obsahovou analýzu dlouhodobého programu doplňuje o analýzu tiskových zpráv vydávaných Pirátskou stranou od roku 2016 do března roku 2019. V těchto zprávách se vyobrazí nejenom chování samotné strany, ale zároveň i vztahy Pirátské strany k ostatním stranám v rámci stranicko-politického systému České republiky. Posouzení vztahů k ostatním stranám a zároveň vztahu ke stranicko-politickému systému České republiky umožňuje poskytnout odpovědi na stanovené výzkumné otázky týkající se antisystémovosti, konceptu antiestablishmentových a protestních stran. Posledním krokem je vyhodnocení dat v závěru, který shrnuje výsledky provedené analýzy a následně autorka formuluje odpovědi na výzkumné otázky.

V práci je zvolen empiricko-analytický přístup, jenž „... *zdůrazňuje nestrannost, odbornou kritiku a potřebu prověřovat, objektivizovat dosažené poznatky.*“ (Říchová 2014: 21). Je třeba vzít v úvahu, že autorka žije v České republice a ačkoliv se snaží být nestranná, může to mít vliv na její objektivitu, o kterou se v této práci snaží.

2.3 Ideologie

Ideologii trefně charakterizoval Michael Freeden jako všudypřítomnou, vzorovou formu myšlení o politice, se kterou se obvykle identifikují určité skupiny obyvatel. Ideologie je seskupení myšlenek, přesvědčení, názorů, hodnot a postojů, které určují směrnice či plány pro tvorbu veřejných politik a slouží jako prostředek k získání podpory, ospravedlnění změn nebo ke kritice politických a sociálních opatření státu jinou politickou komunitou (Freeden 2004: 6).

Andrew Heywood ve své knize „*Politické ideologie*“ nastínil roli idejí politických stran tak, že pokud by někteří političtí myslitelé měli pravdu a politika by byla opravdu jen bojem o moc, politické ideje by byly pouhá propaganda, jež má nalákat voliče a získat si veřejnost. Autor tvrdí, že politické ideologie nejsou jen pasivním odrazem zájmů a ambicí, ale dokážou vést politické jednání, a tudíž utvářet materiální život. Ideologie byly utvářeny sociální, dějinnou situací a politická teorie je neoddělitelně provázána s politickou praxí. Ideologie ovlivňují politický život tím, že poskytují perspektivu, ve které lze chápat a vysvětlovat svět. Člověk se záměrně či bezděčně hlásí k určitým politickým názorům a hodnotám, kterými se řídí a je jimi ovlivňován. Rovněž politické ideologie pomáhají formovat povahu politických systémů a také působí jako pojítka sjednocující názory a hodnoty v konkrétní společenské třídě (Heywood 2008: 20-21). Zabývat se politickou ideologií a analyzovat ji ve stranách může mnoho vypovědět o nových subjektech v politice. Zkoumání ideologie strany přispěje k pochopení idejí strany, napomůže predikovat její politiku a roli v daném systému, zároveň napomůže k pochopení cílů, které si strana stanoví. Z těchto důvodů je důležité zabývat se ideologií jednotlivých stran nových politických subjektů v neustále vyvíjejícím se politickém prostředí.

Autorka používá knihu výše zmíněného autora k popisu jednotlivých ideologií. Bere v úvahu, že se jedná o knihu publikovanou před deseti lety, ale je toho názoru, že jádro ideologií zůstává stejné a proto je dílo stále adekvátní k využití při ideově-programové analýze.

2.3.1 Druhy ideologií

A. Heywood popisuje deset ideologií a ke každé z nich definuje klíčové pojmy charakterizující jednotlivé ideologie. 1.) Ideologií je liberalismus. Hlavním tématem je jednotlivce, svoboda, rozum, spravedlnost a tolerance. 2.) Konzervatismus. Dbá na tradici, nedokonalost člověka, organickou společnost¹, hierarchii, autoritu a na majetek. 3.) Socialismus. Mezi nejdůležitější hodnoty řadí pospolitost, spolupráci, rovnost, politiku tříd a společné vlastnictví. 4.) Nacionalismus. Tvoří ho národ, organické společenství, sebeurčení a politika identity. 5.) Anarchismus. Nejdůležitějšími hodnotami je antietatismus², přirozený řád, antiklerikalismus³ a ekonomická svoboda. 6.) Ekologismus. Hlavní tématem je ekologie, udržitelnost, seberealizace a environmentální etika. 7.) Feminismus, jehož charakterizují základní témata jako je patriarchát, pohlaví a gender, rovnost a rozdílnost, odlišení veřejného a soukromého. Ačkoliv další ideologie nejsou relevantní k uvedenému tématu, i přesto je autorka okrajově zmíní, aby tak nenarušila celistvost ideologií sestavených A. Heywoodem. Mezi ně patří 8) fašismus, jehož jádro tvoří boj, antiracionalismus⁴, vůdcovství, totální podřízení jedince státu, socialismus a ultranacionalismus a za 9.) náboženský fundamentalismus, pro něhož je stěžejní propojení s náboženstvím. Typický je pro něj antimodernismus a militantnost⁵. 10.) Poslední ideologií je multikulturalismus. Jeho specifický ideologický postoj se zabývá postkolonialismem, identitou, kulturou, právem menšin a růzností. (Heywood 2008: 10-180). V následujících podkapitolách autorka shrnuje ideologie s bližším zaměřením na ideologii liberalismu, jelikož strana sebe samu označuje za liberální (zásady programu: wiki.pirati.cz) a dala si za cíl stát se nejsilnější společensky liberální a ekonomicky středovou stranou (ct24.ceskatelevize.cz).

---

¹ Názor označující společnost jako organický celek, kdy celek znamená víc než jednotlivé části (Heywood

² Pojem označující postoj proti autoritě. Podle anarchistů je právě autorita urážkou svobody a rovnosti (Heywood 2008: 194).

³ Postoj charakteristický svým vymezením proti církvi. Anarchisté spojovali náboženskou a politickou autoritu do jednoho a proto se vůči ní vymezovali (Heywood 2008: 200).

⁴ Odvrat od racionálního myšlení k emocím a citům (Heywood 2008: 224).

⁵ Synonymum pro válečný entuziasmus (Heywood 2008: 307).

2.3.1.1 Liberalismus

Původ slova liberalismus pramení z latinského slova „liber“ a významově označuje svobodného člověka. Zároveň tento pojem označuje společenský postoj člověka, který je otevřený a nepředpojatý. Hlavním tématem liberalismu je upřednostnění jednotlivce nadaného rozumem, který bude uspokojovat své zájmy a dosahovat seberealizace (Heywood 2008: 42-43). Mezi nejdůležitější ideje liberalismu patří svoboda, kterou obhajuje i rakouský politik Friedrich Hayek, jenž spatřuje hlavní zásadu v uspořádání našeho života ve společnosti v tom, že bychom měli co nejvíce využívat spontánních sil a co nejméně sahat k donucování (Hayek 2008: 34).

Kritici často označují liberalismus za nesourodou ideologii, jelikož obsahuje odporující si názory především týkající se role státu. Z tohoto důvodu se časem zformovaly různé proudy (Heywood 2008: 45) a to klasický liberalismus, jenž je typický pro svou víru v tzv. minimální stát, který plní funkci „nočního hlídače“ (pojem od J. Locka) a v samoregulující tržní hospodářství. Dalším typem je ekonomický liberalismus. Mezi jeho hlavní představitele patří Adam Smith, jenž se zasloužil o doktrínu „laissez-faire“, která se zaměřuje na otázky spojené s ekonomikou a nepřikládá státu žádnou roli v ekonomické sféře. Oproti tomu moderní liberalismus se odklání od minimálního státu a k jeho idejím patří individualita, pozitivní svoboda⁶, sociální liberalismus a řízení ekonomiky (Heywood 2008: 62-79).

Mezi liberály vznikaly debaty o nespravedlnosti distribuce kapitálu. Z klasický liberálního pohledu by prioritou přerozdělovací politiky bylo, kdyby mohla být financována z prodeje státního majetku a nepřinášela s sebou nutnost dalšího vládního zasahování do soukromého kapitálu. Oproti tomu socialističtí myslitelé byli toho názoru, že obnovení hospodářské svobody dává předpoklad pro spravedlivou redistribuci kapitálového vlastnictví. Konzervativní a socialistické útoky na liberalismus hrají důležitou roli, jelikož upozorňují na nedostatky liberálního myšlení a napomáhají tak k jejich diskuzi a případnému odstranění (Gray 1999: 97-98).

Přesto, že se liberálové liší v ekonomických představách, spojuje je další hodnota, kterou je jednotlivec. Společnost chápou jako určitý soubor jednotlivců,

---

⁶ Schopnost jednotlivce realizovat svůj potenciál, získat dovednosti a uplatnit znalosti. Oproti negativní svobodě, pozitivní svoboda uznává ohrožení svobody sociálními znevýhodněními a nerovnostmi (Heywood 2008: 73-74).

z nichž se každý snaží uspokojit své vlastní potřeby a zájmy. Rozum liberálové chápou jako nedílnou součást svobody. A. Heywood zmiňuje důležité liberální myslitele, především Jean-Jacques Rousseaua, Immanuela Kanta, Adama Swifta a Jeremyho Benthama, kteří chápali rozum jako prostředek k posílení víry v individuum, ve svobodu a pokrok. Další pojem spravedlnost označuje morální soud týkající se odměn a trestů. Liberalisté vychází z individualismu a na lidi pohlíží jako na všechny sobě rovné. Každý by podle nich měl mít stejná práva, nehlédě na jeho pohlaví, národnost či náboženství. A poslední pojem, jenž rovněž patří mezi nejdůležitější pojmy, je tolerance, jež je chápána především v kulturní, morální a politické rozmanitosti jako ochota lidem umožnit, aby si mysleli, mluvili a jednali způsobem, s jakým nesouhlasí jiná skupina lidí. Převážná část liberálů je ochotná podpořit zákony zakazující šíření rasistických názorů nebo zákony zakazující nedemokratické politické strany (Heywood 2008: 46-54).

Do liberálního myšlenkového proudu patří i libertarianismus, který je podle některých autorů (Charvát 2015, Kudrna 2016) ideologií, kterou zastávají Piráti. Jedná se o ideologii, jež spojuje liberalismus a konzervatismus (Freeden 2004: 6). Toto spojení se projevuje v důrazu na konzervativní hodnoty jako je povinnost, autorita a liberálním důrazem na svobodu a liberálním pohledu na ekonomiku. A. Heywood ho konkrétně řadí pod konzervatismus (Heywood 2008: 104).

2.3.1.2 Konzervatismus

Konzervativci jsou charakterističtí svým negativním postavením ke změnám. Vychází z určitého specifického souboru politických názorů na svět a společnost. Kladou důraz na tradici, nedokonalost člověka, organickou společnost, hierarchii, autoritu a majetek. Důraz na tradici kladou především proto, že spoléhají na již ověřené instituce a postupy, které obstály v čase a přežily více než jednu generaci. Tradice ve společnosti probouzí vědomí identity, pomáhá k udržení štěstí a dává pocit jistoty. Z toho plyne, že jsou proti reformám a revolucím. Společnost je dle konzervativců už od přírody hierarchizovaná, existuje v ní sociální stupňování. Ohledně majetku konzervativci zastávají názor, že je vhodné, aby stát zasahoval do ekonomiky. Mezi významné představitelé konzervatismu patří například T. Hobbes, jenž spatřoval stát jako garanta míru a jistoty. Za nezbytné považoval ochotu člověka vzdát se svobody výměnou za funkční společenský řád (Heywood 1994: 83-89).

Spojením klasické liberální ideologie a konzervatismu vznikla nová ideologie, jež dala za vznik Nové pravici. Snaží se spojit libertariánství v ekonomice a autoritarismus ve státním zřízení. Nová pravice zastává myšlenku minimálního státu, podporuje volný trh a zároveň usiluje o posílení státní identity (Heywood 2008: 81-90).

2.3.1.3 Socialismus

Další ideologií je socialismus, jehož základním tématem je rovnost, která souvisí se spravedlností a je základem společenství a spolupráce. Rovné výsledky posilují sociální solidaritu (Heywood 2008: 118-124). Pod socialismus je řazen Marxismus. Marx byl toho přesvědčení, že vypracoval zcela nový „socialismus“, který odhaluje společenskou podstatu vývoje a nepřináší pouhou kritiku kapitalismu. Lze oddělit různé druhy marxismu, například klasický marxismus, jenž klade důraz na historický materialismus, a který dal základ všem formám společenského a historického vývoje. Podle Marxe je nezbytné za pomoci revoluce vytvořit beztřídní společnosti, která si bude rovná a plně svobodná. Západní marxismus neboli neomarxismus revidoval Marxovy myšlenky a dal za vznik modernímu marxismu. Byl kladen důraz na vzájemné působení ekonomiky, politiky, materiální podmínky a schopnosti lidí utvářet si svůj vlastní osud, třídní boj už nebyl pokládán za stěžejní téma (Heywood 2008: 125-129).

Na konci 19. století vznikla sociální demokracie, jež neusilovala o zničení kapitalismu, ale o jeho reformu tzv. polidštění. Hledala bilanci mezi tržním hospodářstvím a státními zásahy. K hlavním znakům patří pokojné a ústavní provádění politických změn. Kapitalismus chápe jako jediný spolehlivý způsob vytváření bohatství. Stát je strážcem veřejného zájmu a má schopnost regulovat hospodářský a společenský život. V 60. letech působí tzv. Nová levice, která odmítá jak západní socialismus, tak východní komunismus (Heywood 2008: 146).

Modernizací sociální demokracie v 80. letech vznikla „Třetí cesta“ a neokonzervatismus. Jedná se o proud, který sjednocuje zdánlivě si odporující ideologie a hodnoty. Klade důraz na pospolitost a morální odpovědnost. Kritizuje liberální individualismus a zastává komunitarismus⁷. Zdůrazňují konsens, nikoliv konflikt jako socialisté. „Třetí cesta“ se oproti socialismu nestaví negativně ke globalizaci, zároveň

---

⁷ Osobnost člověka je utvářena společenstvím (Heywood 2008:148)

prosazuje tržní ekonomiku (sociální demokracie prosazuje ekonomiku smíšenou) a podporuje začleňování do společnosti. (Heywood 2008: 146-156).

2.3.1.4 Nacionalismus

Koncem 19. století se nacionalismus stal projevem společenské soudržnosti, řádu a stability. Často je spjatý s xenofobií a šovinismem. Nejedná se o ucelenou ideologii, nýbrž o určitý soubor idejí a hodnot s myšlenkou toho, že národ je jedinou možnou formou politického vládnutí. Má schopnost vyvolávat emoce, vzbuzuje loajalitu vůči vlastní zemi a negativní vztah k ostatním národům. Kvůli schopnostem splývat s dalšími ideologickými směry, lze odlišit například liberální nacionalismus, který se staví proti jakékoliv cizí nadvládě nebo útlaku a zastává zastupitelský princip. Liberální nacionalisté zastávají myšlenku rovnosti všech národů, každý národ má právo na své sebeurčení (Woodrow Wilson a jeho „14 bodů“). Dalším typem je konzervativní nacionalismus, pro něhož je podstatné udržování společenského řádu a obhajování tradiční instituce (Heywood 2008: 160-175).

2.3.1.5 Anarchismus

Ústředním motivem anarchismu je odmítání státu. Anarchisté mají vizi bezstátní společnosti, která funguje na základě dobrovolně uzavřené dohody. A. Heywood udává, že ideologie anarchismu je průsečíkem krajního liberalismu a krajního socialismu. Spojením předchozích zmíněných vzniká ideologie, jejíž podstatou je antietatismus, který je charakteristický svým negativním postojem k jakékoliv autoritě. Právě korumpující vliv vlády má podle anarchistů negativní vliv na lidskou přirozenost a vede k nespravedlivosti, chamtivosti a agresi. V ekonomické otázce se ztotožňují s myšlenkou sociální revoluce, jež odstraní kapitalismus a stát. Po odstranění kapitalismu by prosazovali mutualismus neboli systém spravedlivé směny, která jednotlivcům a skupinám umožní smlouvat – obchodovat zbožím a službami, aniž by usilovali o zisk a docházelo tak k vykořisťování. Anarchisté kladou důraz na přímou akci, což může vést od pasivního odporu až k terorismu. Roli anarchismu ve 21. století můžeme spatřovat v projevech politického myšlení Nové pravice a Nové levice (Heywood 2008: 185-205).

2.3.1.6 Ekologismus

Vlivem přibývání populace a zároveň ubýváním neobnovitelných zdrojů vzniká v tzv. post-materiální době během 60. let 20. století hnutí zabývající se ekologií. Zprvu

se utvořily nátlakové skupiny, které se začaly zabývat problematikou spjatou s environmentalismem⁸. Tato problematika časem pronikla do veřejného diskursu. Nové společenské problémy spojené se životním prostředím daly za vznik stranám zelených, které se časem z prvně monotematických stran zabývajících se převážně ekologií vymanily a obsáhly širší témata. Postupem času se začaly oddělovat různé proudy – pravicový ekologismus, ekosocialismus (kapitalismus je spjat s ničením přírodního prostředí), ekoanarchismus (základem společenské rovnováhy je ekologická stabilita, ke které dojde po svrnutí vlády) a ekofeminismus (ekologická devastace má původ v patriarchátu) (Heywood 2008: 225-275). V důsledku klimatických změn je téma o ochraně přírody stále aktuální, proto i strany s odlišnými ideologiemi zahrnují ve svých programech ekologické otázky.

2.3.1.7 Feminismus

Feminismus, jehož kořeny sahají již do 14. století, přinesl do popředí otázky týkající se rovnoprávnosti žen. Postupem času vznikly různé proudy, jako je například liberální, socialistický, radikální a postmoderní feminismus. Základní prvek liberálního feminismu je princip individualismu. Všichni jednotlivci mají stejnou hodnotu – tedy i muži a ženy vzájemně. Odmítají nerovnosti vztahu muž – žena a odmítají přijetí předem daných rolí v jejich životě. Všichni jedinci mají právo na podílení se v politickém a veřejném životě. Mezi hlavní cíle liberálních feministek patřilo například rovné hlasovací právo, právo na vzdělání a právo vykonávat jakékoliv povolání. Socialistický/marxistický proud obviňuje kapitalismus z nerovnosti mezi muži a ženami. Pro „druhou vlnu feminismu“ se stal charakteristický feminismus radikální, jež pokládá za největší nespravedlnost sexuální útlak. Ve 21. století se feminismus potýká s problémem, že mnoho jeho původních cílů bylo dosaženo nebo se jich dosahuje (Heywood 2008: 231-254).

2.3.1.8 Fašismus

Ideologického významu slovo Fašismus začalo nabývat až ve 20. století, kdy ho po 1. světové válce začal Mussolini používat k označení ozbrojených polovojskových uskupení. Vychází z některých idejí osvícenství a staví se do opozice vůči moderně. Jádro fašismu tvoří antiracionalismus, který odsuzuje intelekt a naopak se snaží v lidech

---

⁸ Pojem označující ideologii, pro kterou je charakteristický názor, že lidský život lze/je třeba chápat v kontextu s přírodou (Heywood 2008: 225).

rozmýchat emoce, pocity, vědomí národní identity a probudit v nich vášně pro akci. Tato ideologie se negativně staví proti rovnosti, je patriarchální a shledává absolutní vůdcovství a vládu elity jako přirozené a potřebné. Čerpá z šovinistického a výbojného nacionalismu. Předpokládá, že v sobě národy vidí konkurenty v boji o moc a vůdčí postavení, nikoliv navzájem sobě rovní. Fašismus je dále spjat s korporativismem, rasismem a antisemitismem. Vyskytuje se převážně v době krize, nejistoty a absence řádu. Během 21. století sílí globalizace a antiimigrační nálady, které otevírají dveře pravicovému extremismu, který je spjatý právě s fašismem (Heywood 2008: 209-22).

2.3.1.9 Náboženský fundamentalismus

Fundamentalismus je spojován s náboženstvími – islámem, hinduismem, buddhismem, judaismem a křesťanstvím. Často je na něj pohlíženo jako na nábožensko-politické hnutí. Staví se do opozice vůči liberalismu a osobním svobodám. Projevuje se především v oblastech, jež mají značné problémy a snaží se v nich obnovit řád a propojit světské žití s duchovním (Heywood 2008: 279-300).

2.3.1.10 Multikulturalismus

Pojem označující škálu různých názorů se snahou sladit kulturní různorodost s občanskou jednotou. Rozmanité skupiny a menšiny je podle multikulturalismů potřeba chránit, uznávat a respektovat. Hlavním tématem je tedy různost v jednotě, dále postkolonialismus, práva menšin, různorodost, identita a kultura. Stoupenci tohoto směru respektive ideologie tvrdí, že uznávání kultur a práv menšin drží na uzdě politický extremismus, zatímco odpůrci varují, že naopak politika multikulturalismu může podněcovat růst politického extremismu a dokonce ho i legitimizovat. Multikulturalismus není ucelenou ideologií, a proto dal například za vznik liberálnímu proudu, který rozlišuje život na „soukromý“ (svobodný – projev své kulturní, náboženské a jazykové identity) a „veřejný“ (určitá občanská loajalita) a uznává liberální demokracii jako jediný legitimní politický systém. Dále pluralistický proud, jenž považuje morální konflikty za nevyhnutelné. Poslední je kosmopolitní proud, který pohlíží na kulturu jako „tekutou“, jež reaguje na měnící se sociální situace a osobní potřeby (Heywood 2005: 325-339).

2.4 Strana antisystémová, protestní, antiestablishmentová?

Používání konceptu antisystémové strany sahá do 20. století. Problematika užívání tohoto pojmu spočívá v jeho ohýbání a změnách významu. Právě různé modifikace zapříčinily, že se pojem dostal do jiných rovin a zkomplikovalo to tak jeho využití při zkoumání politických stran (Kubát 2007: 110-111). Autorka bere na vědomí problémovost pojmu spojenou s jeho nadužíváním a z tohoto důvodu se zaměřuje na širší pojetí konceptu, které Giovanni Sartori ve své knize „*Strany a stranické systémy Schéma pro analýzu*“ shrnuje.

2.4.1 Koncept antisystémové strany podle Giovanniho Sartoriho

G. Sartori pro jeho výzkum zabývající se analýzou stranických systémů ve své knize „*Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu*“ stanovuje kritéria, díky kterým samotná analýza může proběhnout. Stěžejním kritériem, jež slouží k analýze stranických systémů, je počet stran, jejich síla a také to, zdali jsou relevantní – mají-li koaliční, vládní nebo vyděračský potenciál (Sartori 2005: 126-128). V České republice byla například od vzniku samostatné republiky Komunistická strana Čech a Moravy nerelevantní, bez koaličního potenciálu. Podle M. Kubáta KSČM průkazně obsahuje prvky antisystémovosti (Kubát 2006). Změna nastala po volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2017, ve kterých strana získala 7,76 procent (volby do PSČR 2017: volby.cz), což sice znamenalo voličskou ztrátu oproti dřívějším létům, ale paradoxně se stala stranou relevantní, protože umožnila vznik nové, menšinové vlády. To ovšem neznamená, že nutně došlo k ideové proměně strany a přechodu z antisystémové rétoriky k souladu se stávajícím režimem. Z tohoto důvodu je nutné vzít v úvahu soubor kritérií, jelikož jednotlivá kritéria samostatně jsou nedostatečná.

S příspěvkem týkající se analýzy českého stranického systému dle „sartoriánské příručky“ přichází Vladimír Hanáček ve svém článku „*Český stranický systém po roce 2013 v sartoriánské perspektivě*“ (Hanáček 2015). Autor vzal v úvahu relevanci aktéru, jejich ideologickou vzdálenost, koaliční nebo vyděračský potenciál. Došel k závěru, že se v roce 2013 český stranický systém nacházel z hlediska typologického zařazení dle Sartoriho mezi polarizovaným a umírněným pluralismem (Hanáček 2015). Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 vzrostl počet politických aktérů v parlamentu ze 7 na 9 stran, přičemž strana TOP 09 získala 7 mandátů a STAN 6 mandátů (volby do PSČR 2017: volby.cz). Takové strany by se

mohly odečíst jako nadbytečné a stále tedy lze považovat český stranický systém na pomezí polarizovaného a umírněného pluralismu.

Práce V. Hamáčka je zmíněna především proto, že koncept antisystémové strany je v agendě politologického výzkumu stranických systémů těsně spjat s pojmem polarizovaného pluralismu. Právě výskyt antisystémových stran lze považovat za nejdůležitější definiční znak polarizovaného pluralismu. G. Sartori zmiňuje především antisystémovou opozici zpodobněnou komunistickou nebo fašistickou stranou, ale nevyvrací existenci i jiných druhů takovéto opozice (Sartori 2005: 135-136). Pokud bychom vycházeli z práce V. Hamáčka a přijmeme označení českého stranického systému za polarizovaný pluralismus, můžeme následně v systému České republiky naléznout antisystémové strany.

G. Sartori tvrdí, že strany mohou být antisystémové v různém smyslu. Antisystémový postoj může zahrnovat široké rozpětí postojů od „odcizení“ až po „protest“, kdy se tyto postoje navzájem liší svojí formou. Antisystémová strana má tedy delegitimační vliv, který může uplatňovat každá strana od té odmítající až k té protestní, ať už mimoparlamentní nebo opoziční, která pronikla do systému. Zároveň činnost antisystémové strany může vycházet z různých pozic – zevnitř i zvenčí režimu především skrze obstrukce (Sartori 2005: 137-138).

Široká definice antisystémovosti počítá s možností proměny/vývoje strany v čase. Sartori definuje antisystémovou stranu jako takovou, která (1.) podkopává legitimitu režimu, vůči kterému stojí v opozici a (2.) snaží se změnit systém nikoliv pouze vládu. Oproti tomu přísná definice říká, že antisystémová strana reprezentuje cizí ideologii v systému, tedy „*system vîry, který nesdílí hodnoty politického řádu, v němž operuje*“ (Sartori 2005: 138)

Podle Sartoriho mohou být antisystémové strany velké, ale ideologicky nepřijatelné pro další partnery, což je staví do role permanentní opozice. Zároveň se tento typ strany kryje se stranou vyděračskou. Pokud disponuje značnou silou v parlamentu, může uplatnit svůj vyděračský potenciál a použít veto v procesu přijímání zákonů (Sartori 2005: 126-128). Zároveň ve své knize G. Sartori upozorňuje na to, že „antisystémový“ není synonymum pro „revoluční“. Strana označovaná za revoluční je

taková, která se uchyluje k revolučním praktikám – taková strana je zároveň antisystémová, ale naopak to neplatí, protože antisystémová strana nemusí být nutně revoluční (Sartori 2005: 138).

2.4.2 Příspěvek Giovanniho Capoccia

Na G. Sartoriho navazuje italský politolog Giovanni Capoccia. Ten ve svém článku „*Anti-System Parties: A Conceptual Reassessment*“ (Capoccia 2002) přichází se dvěma rovinami konceptu antisystémovosti. První je rovina stran a stranických systémů, kde hraje zásadní roli ideologie, respektive ideologická odlišnost strany vůči ostatním. Druhá rovina zahrnuje širší škálu aspektů v rámci demokratických režimů, jež se zabývá ideologií strany v rámci demokratického systému (Capoccia 2002: 10-13). Na tuto úvahu navazuje definicí antisystémovosti jako „vztahové antisystémovosti“, která se projevuje značnou ideologickou vzdáleností od ostatních stran s použitím delegitimační taktiky a populistické rétoriky. Rovněž zavádí pojem „ideologická antisystémovost“, která podle G. Capoccia vyvolává polarizaci celého systému, strana totiž stojí v ideologické opozici vůči celému politickému systému (Capoccia 2002: 16–17). Stejně jako G. Sartori tak i G. Capoccia přisuzuje ideologii důležitou roli. G. Sartori již dříve ve svém díle naznačil, že „ideologie“ může znamenat (1) vysoce emotivní zapojení do politiky a (2) zvláštní typ mentality (Sartori 2005: 142-143).

2.4.3 Revize konceptu antisystémové strany podle Mattia Zulianelliho

M. Zulianello je autorem článku „*Anti-system Parties Revised: Concept Formation and Guidelines for Empirical Research*“ (Zulianello 2017), ve kterém reviduje konceptu antisystémovosti. Navazuje na široké pojetí konceptu G. Sartoriho (Sartori 2005) a dále se zabývá otázkami, kde jsou hranice konceptu, v jakém okamžiku už přestává být strana antisystémová a jak takový subjekt může reklasifikovat. M. Zulianello považuje rovněž jako G. Capoccia koncept za víceúrovňový, konkrétně klasifikuje koncept jako multi-dimenzionální, jenž jednak hodnotí ideologii aktérů a zároveň i funkční roli ve stranickém systému.

Podle M. Zulianella je antisystémová strana charakteristická a) její ideologickou orientací na status quo, která nevede pouze k formulaci konvenční a politicky orientované opozice, ale také ke zpochybnění zavedených politik, b) nezúčastňuje se vzájemných interakcí na systémové úrovni, ať již kvůli vlastnímu sebevnímání,

postojům ostatních stran v systému, nebo navzdory předchozímu zapojení do takových interakcí záměrně upřednostňuje návrat k okrajům stranického systému prostřednictvím procesu radikálního vyloučení (Zulianello 2017: 5).

Uznávaný český politolog Maxmilián Strmiska spatřuje problematiku konceptu antisystémovosti v tom, že neurčitost „hranic mezi „(pro)systémovým“ a „antisystémovým“ politickým jednáním má svůj hlubší aspekt, který souvisí se samotnou podstatou pluralitní demokracie“ (Strmiska 1998: 37). Pro pochopení konceptu antisystémovosti se rozhodl M. Zulianello definovat systém jako: a) soubor věcí pracujících společně jako součást mechanismu, b) převládající politický nebo společenský řád (orientace strany ke klíčovým otázkám status quo), c) soubor zásad nebo postupů, podle nichž je něco dokončeno (umožňuje se orientovat ve viditelných souborech interakcí na systémové úrovni). Tyto tři definice systémů mohou podle M. Zulianella posloužit k porovnávací studii politických stran ve stranickém systému a poskytnout tak oporu pro revizi konceptu antisystémové strany (Zulianello 2017: 6-7).

M. Zulianello sestavuje jednotlivé kroky, které mohou posloužit k výzkumu antisystémových stran. Prvním krokem je stanovení ideologické orientace na status quo. Strana je proti zachování status quo, pokud zpochybňuje legitimitu systému, například vystoupení z Evropské unie, stojí v opozici proti politické komunitě (usiluje o odtržení a vytvoření vlastního státu či připojení k jinému), je proti ekonomickému (kapitalistickému) systému, je pro vystoupení z NATO, podporuje nedemokratické režimy (komunismus, maoismus) (Zulianello 2017: 8-10).

Dalším krokem je zkoumání interakce strany v systému (nezávisí pouze na koaličním potenciálu):

- a) strana patří k jádru respektive ke stranám, které mají vliv na fungování systému,
- b) účast v koaliční vládě a/nebo v předvolební koalici na národní úrovni,
- c) účast nebo podpora menšinové vlády,
- d) udržování vztahů s jednou nebo více „hlavními“ stranami, které jsou integrovány v systému,
- e) subjekty, které jsou alternativou při sestavování vlády (flexibilnější přístup pro relativně nové demokracie),

f) strana přispěla ke stálosti politického systému skrz přímou akci.

Pokud strana splní jeden z výše zmíněných bodů, neznamená to nutně, že je integrovaná nebo, že svou roli ještě nezmění, respektive nezruší. Záměrně se může časem radikalizovat a zdůraznit tak vlastní odlišnost a vzdálenost od systému. Ovšem i integrovaná strana může být antisystémová svojí ideologií (Zulianello 2017: 11-13).

2.4.4 Další debaty o konceptu antisystémové a protestní strany

Olga Gyárfášová ve svém článku „*The Fourth Generation: From Anti-Establishment to Anti-System Parties in Slovakia*“ (Gyárfášová 2005) rozpracovává koncepty antiestablishmentových a antisystémových stran (na slovenských příkladech). Píše o takzvané „čtvrté generaci“, pro niž je charakteristický výskyt „nových“ stran (protestních, antiestablishmentových, antisystémových), které se snaží reflektovat nové problémy a vymezují se proti již zavedeným stranám (Gyárfášová 2005). O. Gyárfášová rozlišuje podporovatele antisystémových a protestních stran. Voliči protestních stran jsou jen velmi málo ztotožněny s jejich vybranými stranami a podpora těchto stran může být krátkodobá. Oproti tomu voliči antisystémové strany jsou silně spjati s její ideologií. Jedná se o homogennější voliče, kteří jsou ideologicky vzdáleni od ostatních politických stran (Gyárfášová 2005: 28-46).

O. Gyárfášová zmiňuje polského autora B. Michalaka (2011), který charakterizuje protestní strany jako strany, které jsou 1) mladé, slabě institucionalizované a nejsou hluboce zakořeněné, 2) jejich vznik je spojen s hlubokou strukturální a mentální změnou, 3) vznik a následný úspěch protestních stran je způsoben demokratickými krizemi, 4) vybočují z tradičního modelu označování stran pravice-levice (Michalak 2011: 11).

S charakterizováním protestních stran jako „nových“ uskupení by souhlasil G. Sartori, který protestní strany rovněž charakterizoval jako krátce existující subjekty. Zároveň je charakterizoval jako málo odolné oproti stranám vycházející z cizí nebo odcizené ideologie (antisystémové). Existence protestních stran způsobuje „krizi legitimacy“, pokud protestní postoj přetrvává, tak vláda čelí nedostatku podpory spojené se silící ideologickou nenávistí (Sartori 2005: 137).

2.4.5 Koncept antiestablishmentové strany

Andreas Schedler se zabýval typem strany nazývajícím se *anti-political-establishment party* (Schedler 1996), která díky některým autorům nabyla různých významů. Podle A. Schedlera se jedná o stranu, jež používají populistické praktiky a vymezují se proti tradičním stranám, již etablované elitě. Strany se snaží vytvořit štěpící linii mezi politickým establishmentem a obyčejnými lidmi a sebou samými (Schedler 1996: 291-292).

Antiestablishmentové strany podle A. Schedlera mají dva problémy identity, jež přispívají k poklesu důvěryhodnosti: 1) říkají, že se nenachází ani v politickém establishmentu ani v antidemokratickém bloku, 2) prezentují se jako opozice politické elity, ale tvrdí, že nejsou opozicí liberálního demokratického systému. Pro tyto strany je typické to, že akceptují ústavní pravidla hry, ale oponují z demokratických pozic systému a elitám v něm vládoucím. Autor uvádí, že tento anti-politicko-establishmentový charakter strany může časem vést k prohloubení a i přesto, že ve své definici není antisystémová, může se jí v průběhu času stát (Schedler 1996: 301-305). Pojem „establishment“ respektive vymezováním proti němu lze najít i v pirátské rétorice. Na druhém zasedání Pirátské strany v Brně v roce 2010 při jednání ohledně změn, konkrétně vyloučení člena strany, se vyjádřil zakladatel a tehdejší předseda rozhodčí komise Jiří Kadeřávek: „*máme bojovat proti establishmentu a nikoli mezi sebou*“ (zasedání v Brně 2010: wiki.pirati.cz). Schedler zmiňuje, že při setrvání stran u anti-politicko-establishmentovém diskursu dojde ve většině případů buď k posunu doprava na antidemokratickou stranu (radikalizují se), nebo více do středu/doleva na stranu hlavního proudu politiky (přizpůsobí se) (Schedler 1996: 304).

Paul Taggart například poukazuje na skutečnost, že jak „nový populisté“ vpravo, tak politické strany „nové politiky“ vlevo se distancují od převládajících ideologických a organizačních struktur (Taggart 1996). Společně představují to, co v knize „*Anti-Political Establishment Parties*“ (Abedi 2004) autor Amir Abedi označuje za nové protestní strany. Strany od sebe nejsou tak vzdálené, jak by se na první pohled mohlo zdát a vzájemně se podobají. P. Taggart tvrdí, že jsou strany nejen sjednocené v tom, v čem jsou proti, ale také vykazují symetrický vzor ve svých ideologických, organizačních a volebních rysech, které jsou speciálně navrženy tak, aby je odlišily od

zavedených stran (Abedi 2004: 5-10). Takovou rétoriku lze spatřovat i u Pirátů, jež ve svém poselství pro kampaň do Poslanecké sněmovny v roce 2017 uvedli: „*Pirátům se nelíbí, stejně jako vám, jak řeší věci soudobí politici. Jdeme to změnit. Polistopadoví i stávající politici nemají žádné nové koncepty ani řešení. Jsou svázání s byznysem i mezi sebou a jejich politika je velmi často prospěchářská. Nemají vůli se učit, poznávat ani nic měnit. Nejsou otevřeni dialogu. Hrají jen o další hlasy v dalších volbách. Ignorují vývoj společnosti i technologií, ...*“ (forum.pirati.cz).

3 Analýza České pirátské strany

3.1 Vznik a vývoj pirátské strany

Jak zmínil Peter Mair ve své knize „*Party System Change: Approaches and Interpretations*“ stranický systém se v průběhu času mění a vyvíjí. V reakci na měnící se potřeby a požadavky společnosti se také proměňuje politika stran. V čase se mění i političtí aktéři, kteří pronikají do parlamentní politiky. Lze předpokládat, že změny přichází v důsledku socioekonomických nebo demografických změn. V reakci na měnící se potřeby a požadavky společnosti se upravuje také politika stran. Je velmi pravděpodobné, že se změní i řídicí role stran, neboť strany samy reagují na posuny ve volební rovnováze nebo na nové strategické příležitosti (Mair 1997: 49).

Za novou strategickou příležitostí by se dalo považovat i rozšíření internetu a s ním spojené problémy týkající se patentového práva. Strany vznikly jako alternativy připravené vypořádat se s novými problémy, které sebou přináší „digitální věk“. Dalším impulzem pro vznik Pirátských stran v Evropě mohla být kauza *The Pirate Bay*, která se odehrála v roce 2009 a ve které švédský soud potrestal zakladatele serveru *The Pirate Bay* ročním vězením a odškodným pro nahrávací společnosti ve výši 80 milionů korun. Kauza se týkala největší světové databáze torrentů. Právě kvůli šíření torrentů, nelegální hudby a filmů, byli zakladatelé stránky *The Pirate Bay* zatčeni. Tato událost odstartovala vznik pirátských stran po téměř po celé Evropě (ides.cz 2009).

Téhož roku pod taktovkou Jiřího Kadeřávka vznikla i Česká pirátská strana. Její název odkazuje na požadavek reformy autorského práva například zrušení patentů. Zároveň ale Pirátská strana tvrdí, že nechce umělce připravovat o jejich práva: „*chceme*

jim nakládáním s díly usnadnit práci a dát svobodu volby,“ (o nás: pirati.cz). Název prodělal hned několik změn. Při zasedání celostátního fóra v roce 2011 se strana přejmenovala z České pirátské strany na Pirátskou stranu a pozměnila zkratku strany z ČPS na zkratku Piráti (zasedání v Křižanově: wiki.pirati.cz). Strana odkazující na kauzu *The Pirate Bay* si dala za cíl omezit kriminalizaci uživatelů internetu. Žádost o registraci strany podepsalo během dvou dnů téměř 1 800 lidí. Nová Česká pirátská strana imitovala ideový program švédské Pirátské strany⁹, které se podařilo získat mandát v Evropském parlamentu¹⁰. Mezi tehdejší cíle českých Pirátů nepatřilo usilování o křeslo v parlamentu, ale jejich záměrem bylo slovy představitelů „nakopnout“ společnost a přimět politické elity, aby přehodnotily postoj vůči problémům copyrightu, patentového práva a ochrany soukromí (idnes.cz 2009).

V červenci roku 2009 Česká pirátská strana zvolila vedení a začala fungovat po ustavujícím fóru jako regulérní politická strana. Fórum zvolilo předsednictvo strany, republikový výbor i vedení do některých krajů. Ustanovilo také, že celostátní fórum jedná celoročně na internetu, ale nejméně jednou za rok se musí sejít i fyzicky. Prvním předsedou České pirátské strany byl zvolen Kamil Horký, prvním místopředsedou Jiří Kadeřávek, místopředsedkyní Anežka Bubeníčková a dalším místopředsedou Ivan Bartoš, který prohlásil: *„Jsem bytostný liberál. Mým krédem je žít a nechat žít. Nesmíme se nechat omezovat, ať za těmito snahami stojí kdokoli.“* (Lupa.cz 2009). Místopředseda Jiří Kadeřávek se ke vzniku strany vyjádřil slovy: *„Cítíme, že některé zájmové skupiny by Internet rádi proměnili na nástroj moci, konzumu a dohledu nad životem občana. My jej chceme zachovat jako nástroj vnější a vnitřní svobody, jako místo, ve kterém má člověk nárok jak na anonymitu, tak na soukromí, ve zkratce jako svobodný prostor. Jsme přesvědčeni, že pokud se nám to podaří na Internetu, pak udržení stejných hodnot v reálném světě bude o hodně snazší, ...“* (zive.cz 2009).

V následujících Parlamentních volbách do Poslanecké sněmovny České republiky v roce 2010 tato nová strana příliš hlasů nezískala. Obdržela 42 323 hlasů (0,8

---

⁹ Program zajišťující primárně svobodnou výměnu informací, obranu internetu před zásahy státu i různých zájmových organizací, nejčastěji vystupující za autorské svazy a hudební korporace (lupa.cz 2009).

¹⁰ V červnových volbách do Evropského parlamentu uspěli Švédští piráti s podporou 7% švédských voličů, což jim zajistilo jednoho poslance. Ve volbách bodovali i němečtí piráti, kteří získali nárok na státní podporu. Pirátská strana se téhož roku formovala i na Slovensku (lupa.cz 2009).

procent) (volby do PSČR 2010: volby.cz). V říjnu téhož roku v Albrechticích zasedlo celostátní fórum Pirátské strany, na němž Piráti zvolili nového předsedu strany – Ivana Bartoše. Hlavními body jednání bylo i schvalování jednacího řádu strany a volebního řádu fóra, hlasování o rozhodnutí republikového výboru, změny stanov, volba nerepublikového předsednictva a volba členů republikového výboru. Ke dni, kdy proběhlo fórum, měla Pirátská strana 119 členů ¹¹ (zasedání v Albrechticích: wiki.pirati.cz).

V roce 2011 proběhlo Celostátní fórum Pirátské strany v Křižanově. Celostátní fórum přijalo hned několik změn stanov a byla změněna zkratka strany z ČPS na zkratku Piráti. Součástí programu byla kreativní konference OpenSpace, jež spočívala v otevřené debatě, ve které každý může vznést diskusi a představit ostatním jeho nápady (zasedání v Křižanově: wiki.pirati.cz). Nejenom na konferencích prosazují Piráti naprostou otevřenost. Na jejich stánkách lze naleznout zprávy o jejich hospodaření (smlouvy, finance, výroční zprávy, dodavatelé a výběrová řízení, odměny politiků a dalších osob), rozhodování (politická aktivita, oběh dokumentů, přehledy) a lidech (seznam členů a funkcí; seznam schůzek, kontrolní orgány) (otevřenost: pirati.cz).

I přesto, že v roce 2012 měla Česká pirátská strana pouze 223 členů (Hospodářské noviny 2012), podařilo se jí dostat se do Parlamentu České republiky a to konkrétně do Senátu. Za Pirátskou stranu ve volebním obvodu Praha 2 usedl do Senátu Libor Michálek (novinky.cz 2012). Strana se pokusila probojovat i do Poslanecké sněmovny, druhé komory Parlamentu České republiky, kde chtěla zaujmout pozici ostré opozice, což bylo jasně stanoveno v programu pro volby v roce 2013. V programu Piráti deklarovali, že *„nevstoupí do žádné vlády a podpoří vládu, která o to požádá, až po vnitrostranickém referendu.“* Slíbili, že *„jako ostrá opozice kontrolovat vládu, upozorňovat na podezřelé kauzy, požadovat jejich prošetření a potrestání viníků“* (program volby 2013: wiki.pirati.cz). Ve volbách strana získala 132 417 hlasů (2,66 procent), nepřekonala pětiprocentní klauzuli, a tudíž se nedostala do Poslanecké sněmovny (volby do PSČR 2013: volby.cz).

---

¹¹ V roce 2013 počet členů narost na 278 (forum.pirati.cz).

V komunálních volbách v roce 2014 získala Pirátská strana dohromady 21 zastupitelů (volby.cz) a jejím největším úspěchem bylo suverénní vítězství v Karlovarském kraji. Pirátská strana získala hned několik mandátů v zastupitelstvu (idnes.cz 2013) a z výsledků voleb vzešel i starosta města za Piráty Vojtěch Franta, který byl kvůli vnitrostranickým sporům v roce 2015 vyměněn za Petra Třešňáka, jenž je rovněž z Pirátské strany (ceskatelevize.cz 2015).

Téhož roku Česká Pirátská strana vstupovala do voleb do Evropského parlamentu s cílem získat 120 tisíc hlasů a obsadit tak minimálně 2 mandáty (aktualne.cz 2014). Téma voleb do Evropského parlamentu začala strana řešit již v dubnu 2012 se zástupci Pirátských stran z 27 zemí¹². Při setkání se stany domluvily na společném jednání a vzájemné podpoře během voleb v roce 2014 (irozhlas.cz 2012). Následně ve volbách do Evropského parlamentu získala Česká pirátská strana 72 514 hlasů, nepřekročila pěti procentní klauzuli (získala 4,78 procent) a neobsadila tak žádný mandát (EP volby: europarl.europa.eu). Kvůli uzavírací volební klauzuli podali Piráti stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu (idnes.cz 2014). Se stížností neuspěli a tehdejší předseda strany Ivan Bartoš rezignoval na svou funkci. Novým předsedou strany byl zvolen Lukáš Černožský (aktualne.cz 2014). V roce 2015, kdy byl předsedou strany stále Lukáš Černožský, měla strana 432 členů a 4220 registrovaných příznivců. Náplň práce v tomto roce spočívala v tvorbě programu a přípravě kampaně do krajských voleb, ve kterých se Piráti rozhodli kandidovat ve všech krajích. (aktualne.cz 2015).

V roce 2016 během zasedání Celostátního fóra v Olomouci Piráti volili nové předsednictvo. Post předsedy strany obsadil se 126 hlasy (ze 148) Ivan Bartoš. Strana jednala o nadcházejících krajských volbách a své taktice. Ivan Bartoš se k volbám vyjádřil: „*Shodli jsme se na tom, že Piráti mají dobré základy a politicky i osobnostně*

---

¹² Pirátské strany spolu spolupracují i v rámci Pirate Security Conference, kterou pořádali němečtí Piráti spolu s neziskovými organizacemi. Konference zabývající se primárně bezpečnostními tématy je pravidelným místem setkání Pirátů ze všech koutů světa a posiluje vztahy v rámci pirátského hnutí (Česká pirátská strana se účastnila potřeť). Předseda strany Ivan Bartoš promluvil například o hrozbách hybridní války a poukázal na tzv. šedé ovlivňování veřejného mínění, jehož metodami jsou mylné nebo záměrně lživé informace: „*Piráti za řešení nepovažují cenzuru ani omezení svobodného šíření informací garantované Listinou základních práv a svobod. Pravda také potřebuje marketing – musíme vyjít ven ze své sociální bubliny, přestat kázat směrem k přesvědčeným a začít mluvit jednoduše a se všemi*“ prohlásil předseda strany Ivan Bartoš (pirati.cz 19. 2. 2018).

po sedmi letech činnosti dozríváme a rosteme. Není třeba určovat nějaký nový budoucí směr, protože jsme v našem snažení konstantní a stále se rozvíjíme. O tom svědčí i stále lepší výsledky v každých dalších volbách, kterých se účastníme. Důležité je pro nás pracovat se sebereflexí, protože i my děláme chyby a musíme se z nich učit, abychom nespadli k dogmatismu jako řada jiných stran, přesvědčených o své jediné absolutní pravdě. Nejlepším důkazem naší opravdovosti je naše reálná práce v zastupitelstvech, mimo poslaneckou sněmovnu a konkrétní aktivity. To nám jde dobře a na tuto činnost je třeba se nyní soustředit a výrazně lépe o ní informovat. To je naše reklama a naše permanentní volební kampaň“ (pirati.cz 2. 4. 2016).

V krajských volbách v roce 2016 ke čtyřem zástupcům v Praze přibylo dalších pět pirátských zastupitelů v celkem třech krajích. Ve srovnání s předchozími krajskými volbami v roce 2012 Pirátská strana zaznamenala zlepšení ve všech krajích České republiky. Téhož roku získali mandát v Senátu i dva kandidáti podporovaní Pirátskou stranou (Renata Chmelová, Ladislav Kos). Ve volbách se strana těšila největšího úspěchu v Karlovarském kraji, v jehož zastupitelstvu zasedli tři Piráti. V dalších dvou krajích – Královéhradeckém (Martin Jiránek) a Jihomoravském kraji (Ivo Vašíček) se Piráti v koaliciích se Zelenými dostali přes pěti procentní klauzuli (Marušiaková 9. 10. 2016).

Na začátku roku 2017 Pirátská strana odstartovala kampaň stojící na velkém množství dobrovolníků¹³. Strukturu pro zapojení dobrovolníků budovala strana dlouhou dobu. Strana si kladla za cíl pomoci aktivním občanům v regionech s účastí na místní i celostátní politice (Marušiaková 13. 1. 2017). Do voleb Piráti vstupovali s vymezením proti již zavedeným stranám. Předseda strany Ivan Bartoš Piráty odlišoval od tehdejších politiků: „*Politici už nám toho naslibovali mnoho, zlaté zítřky, modré z nebe, nasazovali nám růžové brýle, Piráti už mají podobných slibů dost. Víme, co funguje, co je skutečně potřeba změnit, aby se v Česku žilo svobodněji, pohodlněji a aby země bohatla díky technologiím.*“ (Ferjenčík 26. 5. 2017).

---

¹³ Díky darům a dobrovolné činnosti příznivců Piráti získali nejvíce hlasů v poměru k nákladům. Navíc měla Pirátská strana podle organizace Transparency International nejprůhlednější financování (pirati.cz 4. 4. 2018).

Pirátská strana, jež se označila za stranu vzniklou „zdola“, se před volbami prezentovala jako jediná strana nespojená se skandály, korupcí¹⁴ a byrokracií. Piráti vyzvali občany, aby pomohli „*zvolit do parlamentu lidi, kteří budou hájit svobodu, změni státní správu pomocí digitalizace a budou zastupovat*“ (Bartoš 2017). Pokud se chtěl nějaký kandidát ve volbách do Poslanecké sněmovny dostat na pirátskou kandidátní listinu, musel podepsat tzv. Kodex pirátského poslance, v němž se zavazuje k zásadám¹⁵ a pravidlům, které „*nahrazují nedostatečné zákony, které umožňují politikům krást, odklánět a čerpat*“ (Michálek 2017). Pokud by poslanec porušil tento závazek, strana proti němu může použít právní prostředky. Zároveň kodex nezakazuje pirátským poslancům hlasovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, jak je dáno Ústavou (Michálek 2017). Tento morální Kodex Pirátského poslance by mohl přispět k větší jednotě strany a k efektivnějšímu prosazování stranické politiky. Možná kvůli dobře vedené kampani stojící na dobrovolnicích se strana dočkala svého prozatím největšího volebního úspěchu. Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky strana získala 10,79 procent hlasů (volby do PSČR 2017: volby.cz). V dlouhodobém programu si Pirátská strana dala závazek, že volba ministrů, jejich odvolání a stanovení odborných požadavků na funkci ministra bude spadat do výlučných pravomocí celostátního fóra.

Po úspěšných parlamentních volbách v roce 2017 získala strana v krajských volbách v říjnu 2018 své další zástupce i na komunální úrovni. Lze tedy říci, že se Pirátská strana stala celorepublikovou stranou. Mezi jejich úspěchy patří zisk pražského primátorského křesla pro Zdeňka Hřiba, kandidáta za Piráty (idnes.cz 6. 9. 2018). Ve volbách strana získala 358 zástupců oproti předchozím komunálním volbám, v nichž získala zástupců 29 (i.rozhlas.cz 7. 9. 2018).

---

¹⁴ Před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2017 Mikuláš Peksa prohlásil: „*Chci ukázat, že už nejsme jen parta nadšenců, ale významná mezinárodně propojená protikorupční síla, schopná dlouhodobě obstát i na parlamentní úrovni. Musíme být tou přirozenou první volbou pro sociálně-liberální voliče, která v české politice dosud chyběla,*“ (Marušiaková 13. 1. 2017).

¹⁵ Pirát se zavazuje zveřejnit své majetkové přiznání a odvést neetické obohacení do státního rozpočtu – a to právně vymahatelně. Dohlížet na to bude nezávisle volená kontrolní komise strany. Piráti odmítají systém politických trafik – tj. systematické obsazování míst v dozorčích radách státních firem. Zavazují se, že nedojde k záhadnému zbohatnutí – majetkové přiznání budou Piráti v případě podezření odevzdávat i po skončení výkonu funkce. Díky ustanovením o střetu zájmů nedojde k rozdělování dotací vlastním firmám (Pirátský kodex).

Již v roce 2018 se strana začala soustředit na strategii pro volby do Evropského parlamentu. Na začátku roku 2019 se konal sjezd celostátního fóra v Táboře. Na sjezdu pirátští straníci rozhodli, že Piráty do voleb povede Marcel Kojala, jehož cílem bude vytvářet moderní, liberální a demokratickou EU a jako europoslanec se chce zaměřit na digitální agendu, informační technologie a na ochranu práv spotřebitelů. K nadcházejícím volbám se na sjezdu vyjádřil předseda strany Ivan Bartoš: „*Čekají nás volby o budoucnost Evropy. Volby, které určí, zda se do Evropského parlamentu dostanou exituchtivé populistické či extremistické strany, které skutečně mohou zapříčinit rozklad tak důležitého projektu, jakým bezesporu Evropská unie je. A tomu se s Piráty nejen z České republiky, ale i z celé Evropy chceme odvážně postavit,*“ a za cíl označil zisk 20 procent hlasů (Česká televize 19. 1. 2019).

Zatímco v roce 2017 byl počet členů 537, v roce 2019 počet narostl téměř na 900 (Bartoš 19. 1. 2019). Na celostátním fóru si Piráti vytyčili cíle na další měsíce i roky. V roce 2019 chtějí uspět při volbách do Evropského parlamentu¹⁶. V roce následujícím chtějí proniknout do všech krajských zastupitelstev a v roce 2021 chtějí podle slov předsedy strany „*vyhrát volby a sestavovat vládu*“ (Česká televize 19. 1. 2019). V nadcházejících parlamentních volbách se chtějí stát vyzyvateli a alternativou hnutí ANO. Piráti chtějí být hlavní stranou liberálního politického středu a podle předsedy strany Ivana Bartoše se strana musí zasazovat o svobodnou, vzdělanou a digitálně propojenou společnost (Česká televize 19. 1. 2019).

---

¹⁶ I pro volby do Evropského parlamentu v roce 2019 vytvořily kandidující evropské pirátské strany společný program, pod který se podepsala, stejně jako před pěti lety, i Česká pirátská strana. Na jeho tvorbě se podílely stovky českých i evropských Pirátů. Oproti programu z roku 2014 se kromě reformy copyrightu či digitální agendy do programu dostalo široké spektrum témat od vzdělávání, životního prostředí a zemědělství, přes zahraniční politiku a obranu, dopravu, daňový systém či vesmírný program (pirati.cz 8. 2. 2019).

3.2 Vnitřní charakteristika a nastavení strany

Pirátská strana prohlašuje, že je vnitřně demokraticky nastavená, praktikující přímou demokracii. Každý představitel je odvolatelný celostátním fórem, tedy všemi členy. Pokud jsou parametry nastaveny „rozumně“, je podle Pirátské strany odvolatelnost politiků důležitý kontrolní mechanismus (Sadílková 5. 12. 2017).

3.2.1 Stanovy Pirátské strany

V zájmu Pirátské strany je v první řadě Internet a s ním spojená svoboda informací. Ačkoliv ve svém programu strana zahrnuje různá společenská témata, dle stanov je účelem existence strany prosazování základního lidského práva na svobodné šíření informací a ochrany soukromí v kontextu informační společnosti 21. století. Z obavy z útoku na svobodu Internetu pokládá strana za nezbytné revidovat autorská práva.

Strana vymezila nejdůležitější body, jež chce svou politikou vykonávat. Patří mezi ně: 1) svobodný přístup jednotlivců k informacím, 2) svobodu slova a vyjadřování, 3) svobodná díla, 4) nezávislost soudů a státních zastupitelství na státu, 5) transparentní nakládání s příjmy z kopírovacích a podobných poplatků nebo jejich zrušení, 6) demokracii a maximální zapojení veřejnosti do rozhodování, 7) transparentní výběrová řízení ve veřejném sektoru a 8) podporu vzdělávání a vědeckých institucí. Tyto stanovy lze měnit pouze na základě věcného návrhu na zasedání (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Členství ve straně

Stanovy dále vymezují podmínky vstupu a výstupu člena strany. Straníkem se může stát občan starší 18 let, jenž souhlasí s ideologií Pirátské strany, není členem jiné strany, je způsobilý k právním úkonům a zaváže se podporovat základní programové cíle této strany. O přijetí člena rozhoduje předsednictvo oblastního sdružení, k němuž zájemce odevzdává přihlášku. Členství vzniká po souhlasu předsednictva a zaplacení členského příspěvku. Členství zaniká, pokud člen nezaplatí členský příspěvek v dané lhůtě, pozbyl způsobilosti ke členství, porušuje stanovy nebo dobré jméno strany nebo na základě vlastní žádosti. Dále stanovy připouštějí existenci registrovaných příznivců, kteří nejsou oficiálně členy strany, ale mohou se po vyplnění formuláře a zaplacení příspěvku podílet na výběru kandidátů pro volby do veřejných institucí, účastnit se

diskusních setkání, mohou být voleni do komisí a odborů a podávat návrhy orgánům strany (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Orgány a organizační jednotky

Článek č. 5 uvádí pět orgánů strany: celostátní fórum, republikový výbor, republikové předsednictvo, komise a odbory. Mimo stojí organizační jednotky nazvané oblastní sdružení, která jsou vytvořena na územním principu (oblastní fórum a oblastní předsednictvo). Všechny orgány si schvalují vlastní jednací a volební řády, které jsou podmíněny fungovat v souladu s demokratickými zásadami. Hlasování probíhá pokud možno elektronicky, korespondenčně a s prodlouženou dobou hlasování. Celostátní fórum a oblastní fóra hlasují tajně v osobnostních hlasováních a primárních volbách a kdykoliv o to některý člen požádá. Volené orgány hlasují tajně pouze v případě, že by vyznačení jmen mohlo členy vystavit pronásledování kvůli prosazování politiky strany a orgán se na tom před hlasováním usnese. Dále stanovy uvádí, že volební období všech funkcí je dvouleté a každý člen může vykonávat pouze jednu funkci (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Nejvyšším orgánem strany je celostátní fórum, které předseda strany svolá minimálně jednou za rok. Orgánu náleží jedenáct kompetencí. Celostátní fórum schvaluje předpisy k úpravě vnitrostranických poměrů, uděluje úkoly republikovému předsednictvu a republikovému výboru a může projednávat a schvalovat základní programové a ideové dokumenty. Dále volí a odvolává republikové předsednictvo a členy republikového výboru, zřizuje a ruší komise a odbory (volí a odvolává jejich členy), schvaluje změny stanov, projednává a schvaluje výroční zprávu předsedy strany a výroční finanční. Mimořádně přezkoumává rozhodnutí orgánu strany (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Republikový výbor se skládá ze čtrnácti členů volených jednotlivými krajskými fóry a dalších deset až třicet členů je voleno celostátním fórem. Jednání republikového výboru se konají nejméně jednou za tři měsíce. Mezi výhradní kompetence patří upřesňování předpisů přijatých celostátním fórem, příprava podkladů pro celostátní fórum a rozhodování o některých dalších odborných záležitostech. Stanovuje výši členských příspěvků a lhůtu k jeho zaplacení, schvaluje rozpočtová pravidla, pravidla hospodaření, rozpočet strany, projednává a připravuje zprávy i návrhy pro celostátní

fórum, uděluje úkoly předsednictvu, projednává a schvaluje základní programové a ideové dokumenty, odpovídá za kandidátní listiny pro volby do veřejných institucí a projednává úkoly vrácené předsednictvem. V případě, že není možné svolat celostátní fórum, rozhoduje republikový výbor v celostátních záležitostech (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Dalším orgánem je republikové předsednictvo, jež slouží jako výkonný orgán strany. Skládá se z předsedy, který má zároveň kompetence ke svolávání zasedání celostátního fóra a republikového předsednictva, jimž předsedá a dále se republikové předsednictvo skládá ze čtyř místopředsedů, kteří vykonávají funkce na základ pověření předsedou strany, republikovým předsednictvem nebo výborem. Republikové předsednictvo má odpovědnost za stranu a za politické záležitosti mezi zasedáními republikového výboru, plní usnesení republikového výboru a celostátního fóra, schází se podle potřeby (na žádost člena předsednictva). Dále předkládá republikovému výboru vlastní návrhy týkající se činnosti strany, může řádně vyhlásit nové volby předsednictva oblastního sdružení, může v odůvodněných případech před hlasováním o návrhu rozhodnout, že návrh projednávaný republikovým výborem musí být usnesen většinou všech členů republikového výboru, může v odůvodněných případech do dvou týdnů od vyhlášení vrátit úkol uložený republikovým výborem, který nebyl schválen jako zásadní návrh. Jednání republikového předsednictva může být vyhlášeno za uzavřené (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Komise jsou kolegiální orgány strany sestavené z nejméně tří členů strany a několika příznivců strany. Členové každé komise si volí svého předsedu a místopředsedu. Nejvyšší možný počet členů komise je sedm. Hlavním posláním komise je plnit zadaný úkol vycházející z usnesení celostátního fóra. Členy komise jsou i registrovaní příznivci strany, kteří ovšem nemohou být zvoleni do vedoucích pozic a zároveň mají při hlasování uvnitř komise pouze poradní hlas. Komise se řídí předpisy schválené republikovým výborem. Odbory jsou orgány strany sestavené z několika členů a příznivců strany. Jejich úkolem je plnit stanovený úkol celostátním fórem. Stejně jako komise se i odbory řídí předpisy schválenými republikovým výborem. Vedoucí odboru může jmenovat další členy odboru a pověřovat je výkonem funkcí

odboru, přitom má republikový výbor právo veta (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Článek 13 popisuje existenci „přezkumných“ orgánů, které jednají podle demokratických právních předpisů, jež jsou běžné v soudnictví. Jedná se o kontrolní komisi, která dohlíží na hospodaření strany a dodržování právních předpisů. Zatímco rozhodčí komise rozhoduje ve stranických sporech mezi fyzickými osobami a organizačními jednotkami/orgány strany (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

Oblastní sdružení, jež spadá dle stanov do organizační jednotky, se skládá minimálně ze tří členů. Mezi organizační jednotky patří oblastní sdružení, které se dělí na oblastní fórum a oblastní předsednictvo. Oblastní fórum se zabývá vykonáváním politiky strany na oblastní úrovni, volí a odvolává předsednictvo, zřizuje a ruší komise a odbory a udává oblastnímu předsednictvu úkoly. Oblastní předsednictvo se zodpovídá oblastnímu fóru a plní jeho usnesení, přijímá nové členy, shromažďuje návrhy na kandidáty do voleb a zabezpečuje jejich odbornou a politickou přípravu (stanovy strany: wiki.pirati.cz/rules/st).

3.3 Analýza ideově-programových hodnot

Předseda Pirátské strany Ivan Bartoš v rozhovoru pro web alarm popsal stranu jako nezařaditelnou do běžného pravolevého spektra. Podle předsedy strany se Piráti snaží hledat ta nejlepší možná řešení nehledě na to, k jakému ideologickému proudu se řadí (Alarm: rozhovor). Na webových stránkách pirati.cz se strana popisuje jako liberální, demokratická, středová strana s důsledným protikorupčním programem, jejichž hlavním cílem je prosazovat program, ať už jsou v koalici nebo v opozici (povolební strategie: pirati.cz).

Nejednotný názor Pirátů na zařazení strany k určité politické ideologii může zapříčinit, že strana nebude působit důvěryhodně. Problematikou zařazení Pirátských stran ke konkrétní ideologii se zabýval Bart Cammaerts ve svém článku „*Pirates on the Liquid Shores if Liberal Democraci: Movement Frames of European Pirate Parties*“ (Cammaerts 2015). Autor zmiňuje, že nejasné ideologické umístění zvyšuje riziko vnitřního konfliktu. Pirátské strany se podle autora svojí politikou snaží „starou“ ideologickou propast nahradit svobodou a rovností. Dle autora Piráti zastávají velmi silnou liberální pozici, která se konkrétně projevuje prosazováním osobních svobod, jež

spojují s agendou sociální spravedlnosti a rovnosti, zaměřenou především na volný přístup k informacím (Cammaerts 2015).

B. Cammaerts zkoumal působení pirátských stran napříč zeměmi – Spojeným Královstvím, Belgií a Německem. Postoje pirátských stran v těchto zemích popisuje jako kritické k současnému stavu demokracie a vyzývající po demokratické obnově. Podle jeho výzkumu se zkoumané strany prezentují jako jasná alternativa k hlavní politické instituci a to nejenom ve způsobu jakým fungují, ale i na základě politických myšlenek, které zastávají. Účastní se politického boje za digitální práva, jako je svoboda informací a soukromí. Předkládají „novou“ formu rozhodování vycházející zdola. B. Cammaerts označuje ideologické umístění pirátských stran jako matoucí a někdy protichůdné. Navzdory odmítání „starých“ ideologických linií, se po hlubším prozkoumání autor dostává k výsledku, že jsou moderními stranami, jež spojují liberální svobodu se sociální agendou (Cammaerts 2015: 19-36). Jelikož se Pirátské strany spojují i na nadnárodní úrovni, například v Evropské pirátské straně. Dalo by se očekávat, že budou sdílet stejné ideologické hodnoty (euobserver.com).

3.3.1 Program Pirátské strany

Je nezbytné vzít v úvahu proměnu evropské společnosti, která se promítla zeslabením ideologických rozdílů a překrývání ideologií (Strmiska, Hloušek 2005: 30-31). Zeslabování ideologických rozdílů má za následek obtížnější a nejednoznačné přiřazení strany k jedné konkrétní ideologii. Autorka bere v úvahu možnost překrývání ideových hodnot a s tím spojenou možnost nezařazení České pirátské strany pouze k jedné ideologii. Pro větší přehlednost byl k analýze ideologicko-programového profilu je použit návrh programových výstupů německého politologa Wolfganga Rudzia. W. Rudzio použil programové výstupy ze své knihy *„Das Politische der Bundesrepublik Deutschland“* k ideově-programové analýze a následně je použil k porovnání německých stran. Těmi výstupy jsou: 1) sebehodnocení, 2) politický řád, 3) právní politika, 4) hospodářská politika, 5) environmentální a energetická politika, 6) daňová a sociální politika, 7) zdravotní politika, 8) vzdělávací politika, 9) rodina / ženy, 10) zahraniční a 11) bezpečnostní politika (Rudzio 2015: 134).

Na webových stránkách Pirátů je dostupný celý jejich dlouhodobý program, jenž je rozdělen do šesti hlavních částí: demokracie, občanská práva, otevřený stát, veřejné služby, hospodářství, sdílení (dlouhodobý program: pirati.cz). V následující části práce jim autorka věnuje pozornost a snaží se v nich analyzovat ideologii, kterou Pirátská strana zastává. V příloze přikládá shrnující tabulky charakterizující jednotlivé ideologie, jež jí napomohly k analýze.

1) Sebehodnocení strany

Při analýze programových rysů politické strany sledává Petr Fiala a Miroslav Mareš jako jedno z nejdůležitějších kritérií právě přihlášení strany k určitému základnímu ideovému či ideologickému směru (Fiala, Mareš 1999: 98). I přesto, že předseda strany Ivan Bartoš označil Pirátskou stranu jako nezařaditelnou na pravolevé ideologické škále, na oficiálních webových stránkách se strana označuje za liberální, demokratickou, středovou stranu s důsledným protikorupčním programem (pirati.cz).

Hlavním cílem České pirátské strany je „*prosazování základního práva člověka na svobodné šíření přijaté informace a striktní ochranu soukromí občana jako odraz změněné reality informační společnosti 21. století*“ (stanovy strany: wiki.pirati.cz). Pirátská strana za nejdůležitější hodnoty považuje dodržování lidských práv, ochranu soukromí, sdílení informací, vytváření svobodné¹⁷ a sebevědomé společnosti. V jejich programu je dominantním prvkem nejenom Internet, ale i informační politika. Prosazují přímou demokracii, díky níž chtějí přiblížit politiku blíže k lidem a zapojit je do politického rozhodování. Za základní rysy demokratického a fungujícího státu Piráti považují transparentnost veřejných institucí, sdílení a svobodné využívání informací. Chtějí jít sami příkladem, a proto zveřejňují všechna svá rozhodnutí, jednání a dokumenty. Zprovoznili web, na kterém zveřejňují plnění programu a poskytují možnost kontroly jednotlivých kroků¹⁸ (program ohnisko: wiki.pirati.cz).

---

¹⁷ Liberální postoje jsou patrné například i ve stanovisku Pirátské strany k protikuřáckému zákonu „*Piráti podporují omezení negativních dopadů pasivního kouření, avšak nikoliv v rovině absolutních zákazů. Pirátská strana je postavena na myšlenkách informovanosti a svobody, kdy stát zbytečně nezasahuje do života jednotlivců. Tuto svobodu musí ale také doplňovat odpovědnost každého člověka, aby nezasahoval do svobody jiných lidí*“ (Marušiaková 9. 12. 2016).

¹⁸ Na webových stránkách: <https://redmine.pirati.cz/projects/ps/issues>

2) Politický řád

Demokracie

Piráti požadují důslednou dělbu moci¹⁹, ve které spatřují nejlepší prevenci proti korupci a privatizaci veřejné moci²⁰. Za nezbytné pokládají i nezávislost zvláštních orgánů, jako je Česká národní banka a Nejvyšší kontrolní úřad. Kritizují současný systém, ve kterém pozorují úzké propojení moci zákonodárné a výkonné. Pirátská strana upřednostňuje model, kde lidé přímo volí jak parlament, tak představitele výkonné moci a nezávislých úřadů. Navrhují také posílení referend, která by sloužila jako pojistka proti zneužití moci. Dělbna moci by měla být i na úrovni krajů a obcí, kde by se zvláště volilo zastupitelstvo, hejtman, starosta nebo primátor (dlouhodobý program: pirati.cz).

Piráti prosazují liberální a zároveň socialistický princip rovnosti: *„Rovnost před zákonem a právo na sebeurčení jsou základem moderní svobodné společnosti. Kromě aktivního boje proti diskriminaci prosazujeme rovný přístup k veřejným službám, rovnoprávnost různých forem životních partnerství a rovnoprávnost rodičů ve výchově dítěte“* (dlouhodobý program, rovnoprávnost: pirati.cz). Jsou toho názoru, že diskriminace staví mezi lidmi umělé hranice, a proto odmítají rasovou, věkovou (odmítají rozdělování společnosti podle věku – podporují například vzdělávání seniorů v oblasti technologií), náboženskou (podporují nezávislost státu na náboženství a oddělení církve od státu), sexuální (prosazují zrušení povinnost uvádět pohlaví v úředních dokumentech, kde to není pro vyřízení věci podstatné) a diskriminaci vůči migrantům. Pirátská strana si uvědomuje problémy pracujících imigrantů a migrujících

---

¹⁹ Piráti požadují striktní oddělení moci, proto varovali před politizací státní správy. Předseda strany Ivan Bartoš vystoupil proti vládě se slovy *„Naše obavy nad neprůhlednou personální politikou vlády sdílí i Evropská komise. Pozměňovací návrh ministryně Kláry Dostálové znamená, že státní tajemníci se dostanou pod silný politický vliv, což je v rozporu se samotnou podstatou zákona o státní službě, ... Dnes schválená systemizace služebních míst přichází v době, kdy lze některé navržené změny vnímat jako účelové, například na ministerstvu práce a sociálních věcí. Ve spojení s novelou zákona o státní službě to znamená, že bude pokračovat politizace nejvyšších úřednických postů. Došlo tím fakticky k podřízení kompletní struktury státní správy politickému vedení,“* shrnuje Bartoš (pirati.cz 29. 11. 2018).

²⁰ Piráti se po vstupu do Poslanecké sněmovny snažili prosadit protikorupční opatření. V Poslanecké sněmovně předložili novelu zákona o posílení pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu, který by měl do budoucna kontrolovat hospodaření statutárních měst, krajů i veřejnoprávních médií. V této souvislosti zmínili kontroly na ministerstvech, které odhalily chyby v účetnictví v řádech miliard, absenci vnitřních kontrolních mechanismů i závažné systémové nedostatky. Dohled NKÚ nad hospodařením krajů, měst i veřejnoprávních médií by měl tedy podle Pirátů pomoci včas odhalit dotační podvody, poukázat na plýtvání s veřejnými penězi a neúmyslné chyby v účetnictví (pirati.cz 3. 7. 2018).

pracovníků (chtějí pro ně zajistit vzdělání a společenské uplatnění). Preferují dlouhodobá řešení migrační krize a odmítají kvóty (dlouhodobý program: pirati.cz).

Politické strany

Piráti chtějí, aby byly politické strany transparentní. Pouze v takovém případě by jim stát vyplatil příspěvek na činnost. Strany by získávaly peníze především z drobných darů na činnost, které obdrží od občanů České republiky. Piráti kritizují uzavírací volební klauzuli, která podle nich neposkytuje rovné podmínky politické soutěže. Nahradili by jí přirozeným prahem nutného k získání jednoho mandátu (dlouhodobý program: pirati.cz).

Přímá demokracie

Piráti zastávají přímou demokracii, která spočívá v zákonodárné iniciativě občanů, která podle Pirátů *„umožní sepsat petici s návrhem zákona. Tak lze například ochránit zájmy občanů, které jsou politickým stranám lhostejné“* (dlouhodobý program: pirati.cz). Na základě petice se musí návrhem zabývat parlament nebo zastupitelstvo, a pokud požadavkům nevyhoví v zákonem stanovené lhůtě, rozhodne referendum. Dále v kontextu přímé demokracie chtějí prosadit závazná referenda (pomocí nich provádět změny ústavy, mezinárodní smlouvy, členství v mezinárodních organizacích, vojenské základny apod.), lidová veta, přímou volbu (významných politických i stranicky nezávislých postů legislativy, exekutivy, justice, státních úřadů, správních rad a kontrolních orgánů), možnost odvolání (u nepřímo volených orgánů mají občané právo na základě petice rozhodnout o předčasných volbách) a spravedlivý volební systém (zrušit volební klauzule a odstranit vliv vymezení a velikosti volebních obvodů) (dlouhodobý program pirati.cz).

E-government

Pirátská strana podporuje efektivní využití informačních technologií, jak uvnitř veřejné správy, tak ve vztahu k občanům. Podle Pirátů e-government ušetří náklady a usnadní komunikaci s úřady všem, kdo se ho rozhodnou používat. Po úspěšném zavedení e-governmentu bude možné připravit a po důkladném testování spustit elektronické volby, které jsou důležitým předpokladem pro efektivní fungování přímé demokracie. E-government podle Pirátů usnadní život především obyvatelům, pro něž se stane úřad nezávislý na lokalitě, se kterým budou komunikovat přes Internet. Takto navržený systém by mohl přinést bezpečnostní hrozby, jež chtějí Piráti řešit bezpečným

svobodným softwarem, poskytnutím informací (kdo pracoval s osobními údaji občana) a vzděláním budoucích uživatelů (dlouhodobý program: pirati.cz).

Internet

Piráti považují Internet za základní právo občana. Lidem by toto základní právo nemělo být odepíráno, ani v podobě blokování „nevhodného“ obsahu. Stát by neměl sledovat ani přenášené informace, odpojovat nebo blokovat přístup ke stránkám ze seznamu zakázaných²¹. Dále Piráti prosazují síťovou neutralitu. Jsou pro vznik tzv. digitální identity, která by měla usnadnit jednání s úřady, podpis petic, nákupy a volby po Internetu (dlouhodobý program: pirati.cz).

3) Právní politika

Právní stát

Piráti by chtěli zpřehlednit a reformovat právní řád. Chtějí spustit aplikaci, díky níž lidé získají přístup k právním předpisům. Zároveň podporují širokou veřejnou diskusi ke všem navrhovaným předpisům (za pomoci technologií), kde by každý mohl vznést svůj nápad na zlepšení (v praxi to užívají na stránce <https://redmine.pirati.cz/>). Dále by Piráti chtěli zavést ve služebním zákoně²² postihy pro úředníky, kteří požadavky na kvalitu předpisů a rozhodnutí nerespektují nebo rozhodují v rozporu se zákonem vyšších soudů. Slibují také začlenění pojistek proti zneužití veřejné moci do Ústavy. Ve znění současné Ústavy jim chybí podrobnější rozdělení moci zákonodárné a výkonné (dlouhodobý program: pirati.cz).

---

²¹ Jakožto zastánci svobody jednotlivce, jsou Piráti i zastánci svobody na internetu. Piráti se kriticky postavili k zájmu Evropské unie na tom, aby odpovědnost za obsah zveřejňovaný na internetu přešla z uživatelů na online platformy. Platforma by používala na svých webech automatické filtry, kterými by musel procházet každý nahrávaný obsah. Filtr by rozhodl za uživatele internetu, který obsah může být uveřejněn a který ne. Tento návrh podle Pirátů může podstatným způsobem ohrozit svobodu slova v online prostředí (Peksa 16. 3. 2018).

²² Podle Pirátů právě služební zákon zajistí profesionální, efektivní a nezkorumpovatelnou státní správu. Služební zákon stanoví kritéria výběrových řízení na úřednická místa, bude sloužit pro ochranu úředníků před politickými tlaky a pro přesná pravidla kariérního postupu. Zároveň služební zákon stanoví požadavky na vzdělání, odbornost úředníků a jejich pravidelné testování. Úředníci musí především znát zákony, umět řešit praktické problémy občanů a účelně přitom využívat moderní technologie (služební zákon: pirati.cz).

Transparentní organizace

Důležitým bodem jejich programu je prosazování státu jako transparentní organizace. Všechny subjekty placené z veřejných zdrojů by podle Pirátů měly být transparentní. Piráti shledávají v transparentnosti největší zbraň proti korupci. A jelikož chtějí jít příkladem, vedou stranu jako transparentní organizaci. Transparentní organizace zveřejňuje všechny informace o vlastní činnosti na Internetu (včetně účetnictví, obchodních smluv, majetkové struktury, rozhodnutí orgánů, zápisů z jednání), které nejsou vyloučeny podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Hospodaří výlučně přes transparentní bankovní účet, který je zveřejněn na stránce pirati.cz. Provádí veřejná výběrová řízení, uplatňují účinné vnitřní mechanismy pro kontrolu a vynucování pravidel transparence (dlouhodobý program: pirati.cz).

4) Hospodářská politika

Finance

V hospodářské politice se projevují socialistické ideje. Piráti prosazují omezení vlivu globálního finančního systému, a to zejména omezením dluhového financování, vyrovnanými veřejnými rozpočty, zdaněním finančního sektoru, volnou konkurencí měn a zákazem zachraňování bank státem. Piráti chtějí vrátit určování pravidel, kterými se řídí ekonomické subjekty, občanům a jejich voleným zástupcům. Současné zadlužování státu shledávají za dlouhodobě neudržitelné a považují ho za selhání politiků v roli správců země (dlouhodobý program: pirati.cz).

Znalostní ekonomika

Piráti se snaží zpřístupnit a nabídnout volně dostupné technologie a šíření informací veřejnosti. Na těchto základech chtějí postavit úspěšnou ekonomiku. Prosazují změnu zákonů o duševním vlastnictví a zrušení patentů. Zastávají také síťovou neutralitu a snížení byrokracie pro podnikatele, kteří by si mohli vše potřebné vyřídit přes internet a zároveň prosazují co nejmenší zásahy státu do oblasti podnikání (dlouhodobý program: pirati.cz).

Svoboda podnikání

Podle Pirátů by stát měl poctivé podnikání co nejvíce usnadnit. Podporování svobodného trhu s minimálními zásahy států do podnikání zrcadlí liberální ideje. Dále Piráti požadují, aby při stanovování podmínek hospodářské byl kladen důraz na ideál

dokonalé konkurence, která stojí na dostupných informacích, rovných podmínkách – svobodné hospodářské soutěži (na evropském i českém trhu), přístupu na trh (otevřenosti při zadávání veřejných zakázek), snížení byrokracie, ukončení soukromích daní a privatizace státu. Připouštějí, že některé podmínky pro vznik dokonalé konkurence nelze splnit, proto prosazují jako opatření odstraňování „škodlivých“ monopolů (ty, které jsou vedeny jako transparentní organizace, jsou podle Pirátů v pořádku) a prosazují přiměřenou ochranu spotřebitele. Podle Pirátů by neměly být uměle privatizovány společné statky (např. informace, státní moc, životní prostředí, veřejná zdravotní péče a jiné veřejné služby) a případné výjimky by měly být odůvodněné a přiměřené (dlouhodobý program: pirati.cz).

5) Environmentální a energetická politika

Poměrně rozsáhle zpracované²³ je environmentální téma, v němž si Pirátská strana klade za cíl zlepšení stavu životního prostředí a větší zapojení občanů do rozhodování o životním prostředí pomocí přímé demokracie. Piráti považují za nezbytné poskytnout dostupné informace (jaký vliv má průmyslu na stav životního prostředí). Prosazují, aby lidé měli více informací o výrobcích v obchodech, přidaných látkách, surovinách a jejich vlivu na zdraví a životní prostředí, včetně testování na zvířatech. Zároveň mají lidé mít možnost se aktivně zapojit do projednávání otázek týkajících se územního plánování, krajiny a životního prostředí a mají mít reálnou možnost vyvolat o těchto otázkách referendum. V otázce životního prostředí Piráti za zásadní spatřují podporu třídění odpadu a jeho recyklaci, rozvoj veřejné hromadné dopravy, požadují energetiku postavenou na inovacích, zhodnocení nerostného bohatství a ekologický rozvoj měst i obcí. Dbají na ochranu životního prostředí²⁴ - ekologii. Chtějí omezit přímé ekologické dotace, byrokratické mechanismy a umělé zavádění tržních principů do ochrany životního prostředí. Za lepší cestu považují cílené spotřební daně z činností, na které se vážou negativní externality a daňové zvýhodnění

---

²³ Podle průzkumu Pirátská strana relativně obsáhle a dobře vypracovala ekologický program. Byla kladně ohodnocena Hnutím duha, které se zabývalo analyzováním stran, u kterých byl předpoklad, že získají alespoň 1% ve volbách do PS PČR v roce 2017 (hnutiduha.cz)

²⁴ V praxi se tento postoj projevil například nesouhlasem se senátní verzí novely Zákona o ochraně přírody a krajiny, která by podle Pirátů degradovala systém ochrany národních parků a ohrozila jejich podstatu. Tuto novelu kritizovali zejména proto, že se v ní jednalo především o finanční zisky na úkor ochrany přírody (Marušiaková 17. 2. 2017). Zákon byl nakonec přijat ve sněmovní bez senátorských úprav (ekolist.cz).

šetrnějších technologií (recyklovatelné obalové materiály, bezemisní technologie, elektromobily, aj.) (dlouhodobý program: pirati.cz).

V části programu nazvané „zemědělství“ Piráti požadují zastavení degradace zemědělské půdy, ochranu přírody díky podpoře šetrného zemědělství, důraz na přísnější ochranu před psychickým a fyzickým týráním zvířat (environmentální etika). Piráti spatřují současný stav zemědělství založený na soustředění vlastnictví půdy, masovém použití pesticidů a těžké mechanizace jako trvale neudržitelný. Chtějí zastavit degradaci zemědělské půdy, narušování zemědělské krajiny a odliv obyvatel z venkova. Podle Pirátů je důležité ochraňovat zemědělskou půdu, lesy a krajinu. Liberálně obhajují svobodnu v pěstování plodin (konopí), chtějí zastavit monopolizaci vlastnictví půdy (prosazují více vlastníků hospodařících na vlastní půdě), více informací o potravinách a odmítají patentování přírody (dlouhodobý program: pirati.cz).

Energetická politika

Prosazují energetiku založenou na inovacích, nových technologiích a tržním prostředí. Slibují, že budou odolávat tlaku energetických lobbistů a budou se rozhodovat racionálně po zvážení pozitivních i negativních dopadů. Za důležité považují zásady investovat do veřejného výzkumu (vývoj nových technologií, které zvýší efektivitu a sníží spotřebu). Odmítají státem zaručené výkupní ceny elektřiny a u stávajících dotací trvají na rovných podmínkách pro všechny a jednoduché administrativě. Dále trvají na průhlednosti veřejných institucí v energetice – ČEZ i další veřejné podniky řízené státem by měly fungovat jako transparentní organizace – zveřejňovat smlouvy a informovat o své činnosti občany²⁵ (dlouhodobý program: pirati.cz).

Doprava

Piráti podporují otevřená data o dopravě (Open Data). Jedná se o aplikaci postavené na otevřených datech, usnadňují občanům přístup k informacím o dopravních spojích, vytíženosti silnic, provozu v krizových situacích a dopravních potřebách občanů. Dále prosazují rozumné plánování, průhledné hospodaření, chytré dopravní systémy. Chtějí zlepšit a rozšířit užívání hromadné dopravy (kvalitní a bezplatné MHD,

---

²⁵ Předloženou pirátskou novelu ohledně registru smluv na začátku března roku 2019 schválila Poslanecká sněmovna. Novela se týká registru smluv ČEZu, Českých drah a dalších společností s většinovým podílem státu. Nově tyto organizace jsou povinné zveřejňovat klíčové dokumenty v registru smluv stejně jako ostatní organizace ovládané státem (Michálek 8. 3. 2019).

propojení dopravních systémů). I v dopravě prosazují svobodu volby, kdy by si lidé měli sami zvolit způsob přepravy (při plánování dopravních staveb počítají s cyklisty a chodci). Velký ohled v dopravní politice berou na ochranu životního prostředí. Podporují chytré dopravní systémy, ale jsou proti tomu, aby tyto systémy zneužívaly soukromí cestujících a zbytečně neukládaly jejich osobní údaje (dlouhodobý program: pirati.cz).

6) Daňová a sociální politika

Daňový systém

V daňovém systému Piráti prosazují přehledné a spravedlivé daně. Velké korporace chtějí Piráti zdanit „přiměřenou“ daní, což by fungovat proti vzniku monopolů (progresivní zdanění – socialistické ideje). Pomocí průhledného hospodářství chtějí snížit výdaje státu, k čemuž napomůže e-government. Dále požadují snížit byrokracii, zavést odpovědnost majetku úředníků a politiků, rovněž chtějí vyrovnat veřejný rozpočet a odstranit dluh pomocí reformy finančního systému. Prosazují srozumitelné daňové zákony, svobodný software na účetnictví a přiměřenou výši daně, která bude stanovovat hranici, pod kterou bude poplatník od daně osvobozen. Dále by chtěli prosadit nižší zdanění práce a zdanit nové oblasti (prostituci a pěstování konopí). Požadují, aby stát vydával značné prostředky na rozvoj trhu a veřejných služeb. Ke změnám by použili nové technologie (automatické zpracování údajů o podnikatelích a automatické kontrole účetnictví) a průhledný veřejný sektor (politici a manažeři musejí předložit svá majetková přiznání). Pirátská strana zároveň prosazuje vyšší zapojení občanů do rozhodování – podílení se na tvorbě veřejných rozpočtů (dlouhodobý program: pirati.cz).

Sociální politika

Piráti za garanta sociálního systému považují stát „*Úkolem státu je vytvořit pro všechny své občany podmínky, v nichž by mohli důstojně a zdravě žít*“ (dlouhodobý program, sociální politika: pirati.cz). Sociální politiku státu považují za základní pilíř společenské stability. Piráti jsou přesvědčeni, že zvýšená produkce umožňuje zajistit základní lidské právo na důstojný život všech občanů, tedy i těch, kteří pracovat nemohou, nebo se chtějí věnovat činnosti, která není v dané době placená. Piráti prosazují systémové změny v přístupu k řešení problematiky zaměstnanosti, její

struktury a sociálních jistot. Chtějí se přiblížit takovému uspořádání společnosti, ve kterém systém přerozdělování do té míry motivuje ke smysluplné práci, že ji vykonává tolik lidí, kolik je zapotřebí k vytvoření zdrojů pro všechny. Rovněž požadují zavedení základního příjmu, který by nahradil minimální mzdu (lidé by podle Pirátů měli větší svobodu při rozhodování, zda a za jakých podmínek budou pracovat). Důchody by měly mít nějakou minimální výši a lidé, kteří dobrovolně odváděli během pracovních let vyšší sociální pojištění, dostanou zohledňující částku nad základní příjem. Rovněž spatřují důležitost státu pomoci lidem v obtížné sociální situaci pomocí sociální péče (dlouhodobý program: pirati.cz).

7) Zdravotní politika

Zdravotnictví

Pirátská strana prosazuje široce dostupnou zdravotní péči. Chtějí zprůhlednit finance ve zdravotnictví a omezit vliv farmaceutického průmyslu. Podle Pirátů má být „*veřejné zdravotnictví založeno na veřejných zdravotních pojišťovnách, které pojištěncům hradí zákonem vymezenou standardní péči poskytovanou v síti veřejných a soukromých zdravotnických zařízení*“ (dlouhodobý program, zdravotnictví: pirati.cz). Za největší problém ve zdravotnictví považují korupci. Pro zlepšení zdraví občanů se chtějí zaměřit na školy (učit zdravý životní styl), veřejné výzkumné instituce, zdravotnická zařízení (zlepšit podmínky pro pacienty i pro zaměstnance), veřejné zdravotní pojišťovny (zamezit vydělávání podnikatelských skupin na zdravotním pojištění). Piráti prosazují vysoké zapojení pacienta do procesu léčby a to především informovaností (snadný přístup k informacím o zdravotním stavu, různých léčebných metodách a snadný přístup k seznamu zdravotních výkonů proplácených pojišťovnou) (dlouhodobý program: pirati.cz).

Psychotropní látky

Pirátská strana považuje za nezbytné začít spravedlivě a efektivně regulovat psychotropní látky „*nová zákonná úprava musí respektovat základní lidská práva každého dospělého člověka a nastavit takovou politiku psychotropních látek, která zajistí nejen účinnou kontrolu tohoto odvětví, ale i funkční systém prevence, regulace a pomoci, který předchází rizikům spojeným s jejich užíváním a zmírňuje jeho následky,*“ (dlouhodobý program, psychotropní látky: pirati.cz). Piráti prosazují reformu (konec

postihu lidí za pěstování a držení těchto látek pro osobní potřebu), regulaci (legalizací snížit poptávku na černém trhu – umožnění vzniku klubů pěstitelů a uživatelů konopí) a zdanění psychotropních látek (tyto daně prosazují využít na preventivní programy pro ochranu zdraví)²⁶ (dlouhodobý program: pirati.cz).

8) Vzdělávací politika

Vzdělání

Pirátská strana prosazuje dostupné vzdělání, které bude zdarma, a které rozvíjí přirozenou tvořivost, podporuje svobodné myšlení a vychovává k demokracii. Považují vzdělání za základní občanské právo a usilují o odstranění bariér, které brání v přístupu ke vzdělání. Pirátská strana prosazuje, aby se ve školách používaly „svobodné technologie“ (například počítačové programy, které si studenti mohou volně zkopírovat a dále je doma používat a upravovat – Wikipedie). Svobodné by měly být i učebnice, aby si je studenti mohli kopírovat (dlouhodobý program: pirati.cz).

Věda a výzkum

Piráti považují vědu za podmínku fungující informované společnosti. Chtějí otevřený přístup k vědeckým, výzkumným a studijním materiálům. Podporují „*přístup k informačnímu bohatství kultury a vědy, vyhledávání a šíření informací, které musí stát podporovat, nikoliv omezovat. Ve spolupráci s evropským Pirátským hnutím usilujeme o změnu současných zákonů, aby všechny vědecké publikace, které vzniknou za přispění veřejných prostředků, byly publikovány na některém veřejném vědeckém portálu. Všechny publikace placené z grantů a jiných veřejných prostředků by měly být dostupné každému v online podobě, jak to funguje například v oboru částicové fyziky. Zveřejnění usnadní další využití, citování a přesnější zhodnocení vědeckého výkonu*“ (dlouhodobý program, věda: pirati.cz). Piráti chtějí podporovat českou vědu na všech pracovištích za rovných podmínek. Nezbytnou součástí je snížení byrokracie a administrativy, která výzkumné pracovníky odvádí od vědecké práce (patentová řízení, výkazy a hlášení). Financování veřejného výzkumu by podle nich mělo pocházet z rozpočtu státu a krajů v podobě veřejných grantů a průběžného financování pracovišť s ohledem na

---

²⁶ Ačkoliv jsou Piráti pro legalizaci konopí, rozhodně dle jejich slov nejsou podporovatelé drog jako takových. Na začátku léta v roce 2018 byla představena protidrogová stanoviska ČR, k nimž se Piráti ihned vyjádřili. Za jediný funkční přístup, který neporušuje lidská práva, je prevence a regulace dostupnosti psychotropních látek s přihlédnutím k jejich skutečné škodlivosti a společenské nebezpečnosti (Vymazal 27. 6. 2018).

jejich výsledky. Pro mnohé je kontroverzní politikou Piráty prosazované omezení a postupné zrušení patentového systému (četnost vznikajících patentů na každý nový produkt podle nich omezuje inovace a je za brzdou pokroku) (dlouhodobý program: pirati.cz).

9) Rodina / ženy

Téma rodina a ženy není v pirátském programu rozsáhle rozpracováno. Za klíčové považují zejména kvalitní a všeobecně dostupné veřejné služby, které vytvářejí dobré prostředí pro založení rodiny a výchovu dětí pro všechny bez rozdílu (dostupnost vzdělání podpora jeslí a školek, volnočasové aktivity). Respektují přirozené právo dítěte na rodičovskou výchovu, i když se rodiče rozhodli žít odděleně. V případě že se rozvedený pár nedohodne, Piráti prosazují rovnocennou možnost obou rodičů se na výchově dítěte podílet (dlouhodobý program: pirati.cz).

10) Zahraniční politika

Pirátská strana prosazuje lidská práva a svobodné šíření informací napříč světadíly. Přejí si spolupráci na mezinárodní úrovni s tím, že kladou největší důraz rozvíjení bilaterálních vztahů s nejbližšími sousedy. Zastávají princip „neagrese“ a považují ho jako stěžejní bod v mezinárodních vztazích²⁷. Hlavním prvkem vývoje považují technologický pokrok, který souvisí s Internetem. Proto podporují, aby všechny státy bránily svojí technologickou neutralitu. Ve světové politice podporují větší regulace obchodu se zbraněmi a zákaz vývozu zbraní do konfliktních oblastí. Jsou proti vedení kybernetických válek a šíření zbraní hromadného ničení. Podporují racionální rozvojovou pomoc. Chtějí věnovat pozornosti ohniskům konfliktů a pomoc s jejich stabilizováním. V Evropě chtějí prosadit zájmy především skrze Evropský parlament. Především jsou pro posílení přímé demokracie. Jsou toho názoru, že Evropská unie potřebuje funkční společně uplatňovanou politiku (zvýšit podporu v oblastech školství, vědy a výzkumu). Chtějí, aby se Česká republika více zapojila do jednání o budoucnosti EU (dlouhodobý program: pirati.cz).

---

²⁷ Piráti stáli u zrodu Parlamentní skupiny přátel Tibetu, která zahájila svou činnost u příležitosti přijetí předsedy tibetské exilové vlády Lozanga Sanggjäa na půdě parlamentu. „*Mám radost, že se nám na půdě parlamentu podařilo vytvořit nadstranickou platformu, díky které můžeme šířit osvětu a po vzoru dalších evropských parlamentů podpořit Tibeťany. Česká zahraniční politika je jednostranná ve prospěch čínského režimu. My podporujeme dialog a skutečné řešení problémů tibetské oblasti,*“ řekl pirátský poslanec František Kopřiva, předseda skupiny (pirati.cz 9. 10. 2018).

11) Bezpečnostní politika

Soukromí

Pirátská strana prosazuje respekt pro anonymitu a lepší ochranu lidského soukromí. Odmítají plošné sledování, bezdůvodné policejní prohlídky a odposlouchávání veškeré telekomunikace²⁸. Pro posílení ochrany soukromí prosazují právo anonymity a odmítají, aby data získaná ze sledování byla poskytována dále. Také kladou důraz na zabezpečení. Chtějí posílit pojistky proti zneužití osobních dat a snížit riziko úniku dat. Jsou proti evropské směrnici, která přikazuje sledovat a uchovávat údaje o všech telekomunikačních spojeních a pohybu všech telefonů. Jsou i pro zákaz plošného sledování kamerovými systémy, zákaz bezdůvodného prověřování občanů nebo údajů o nich (dlouhodobý program: pirati.cz).

Svoboda informací

Piráti požadují za základní právo svobodu na informace, které zahrnuje užívání veřejných informací, svobodu jejich studování a uplatňování znalostí z nich získaných, svobodu zpracovávat a šířit informace. Nejenže Piráti zastávají model transparentní organizace, ale prosazují i zveřejňování informací z veřejného sektoru. Dále by chtěli odstranit informační monopoly, podpořit svobodnou tvorbu (přechod veřejného sektoru na svobodný software) a vzdělání (rozvíjení kulturního a duševního bohatství). Prosazují i digitalizaci a veřejné zpřístupnění dokumentů z knihoven a archivů (dlouhodobý program: pirati.cz).

Svoboda projevu

Jsou zastánci liberální svobody projevu a shromažďování, kde se každý může svobodně vyjádřit. Pokud shromáždění nevyvolávají strach a probíhají pokojně, policie by neměla používat represi, ale jen oddělit dvě shromáždění, mezi nimiž hrozí konflikt. *„Stávající občanská práva jako právo petiční chceme aktualizovat pro digitální věk. Usilujeme o liberální úpravu shromažďovacího práva, aby měl člověk na ulici stejnou anonymitu jako na Internetu“* (dlouhodobý program, svoboda projevu: pirati.cz). Podle Pirátů by stát neměl potlačovat svobodu projevu. Zejména média placená z veřejných

---

²⁸ Toto programové stanovisko se projevilo v zaujetí kritického postoje k novele zákona o vojenském zpravodajství. Nový zákon by zpravodajcům dovolil více sledovat a aktivně zasahovat do provozu Internetu, většinou bez předchozího souhlasu soudu. Proto se Piráti připojili k iniciativně platformy „Přichází rozvědka“. Jedná se o skupinu IT odborníků DBAS (Digitální bezpečnost a soukromí) (Marušiaková 5. 1. 2017).

prostředků by měla informovat ze všech úhlů pohledu a neměla by záviset na politicích v mediálních rádech. Zasazují se o právo na demonstraci i v digitálním prostředí a možnost elektronických petic s digitální identitou (dlouhodobý program: pirati.cz).

12) Další:

Kultura

Ke kultuře se Piráti staví liberálně. Ačkoliv odmítají plagiátorství, požadují změnu autorského práva, které by mělo podpořit svobodu tvorby a zároveň pomoci najít novou cestu pro tvorbu v digitálním věku. Podporují svobodnou kulturu, jež je připodobňována ke svobodě informací, kterou vytváří díla tvůrců, kteří dali souhlas s volným šířením. Dalším cílem Pirátů je zpřístupnění kulturních děl a zrušení výsad autorských svazů (dlouhodobý program: pirati.cz).

Volnočasové aktivity

Za měřítko svobody Piráti považují množství volného času, jež je důležitý pro rozvoj společnosti. Proto se Pirátská strana zavazuje k podpoře dobrovolnictví a volnočasových aktivit. Chtějí postupně dospět k prostředí, kde se veřejná podpora a daňové úlevy vztahují pouze na neziskové organizace, které fungují na principu transparentní organizace. Budou podporovat rozvoj infrastruktury (zejména na budování sportovišť pro amatérské sportovce, středisek volnočasových aktivit, škol umění, kluboven apod.). Veřejná podpora volnočasových aktivit zejména s účastí soukromých firem musí mít jasná pravidla a rozhodování o této veřejné podpoře by mělo probíhat na úrovni obcí či kraje (co nejbližší k občanům a s jejich zapojením) (dlouhodobý program: pirati.cz).

3.3.2 Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2013

Program Pirátské strany pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2013 byl strukturován v první řadě návrhem politiky/zákona nebo nějakého zlepšení, které by Piráti chtěli prosadit. K tomu následovalo pár krátkých odstavců *proč* a hned vedle *jak/jakým* způsobem by vylepšení/změnu prosadili. Zároveň ve volebním programu vyzývali společnost, aby dala najevo nesouhlas s tehdejší pojetím politiky, které podle Pirátů bylo založeno na organizované korupci, boji o moc a černém financování politických stran podnikateli a zájmovými skupinami. Program Pirátů vycházel z myšlenky, co nejefektivnějšího využití „digitálního věku“. Slíbili, že budou

budovat moderní informační společnost plnou sebevědomých a rovnoprávných občanů. Rovněž prezentovali, že po volbách zaujmou místo ostré opozice, která nevstoupí do žádné vlády a podpoří vládu, která o to požádá, až po vnitrostranickém referendu (program 2013: pirati.cz).

Za zmínku stojí část programu nazvaná „Reforma copyrightu“, ve které Piráti zmiňují příběh Honzy, jež byl stíhán za nelegálně stažené soubory. Tento soudní případ nejspíš ve společnosti vyvolal zájem. Hned v následujícím odstavci, který byl aktualizován později, Piráti přiznávají, že Honzův příběh nebyl popisem konkrétního sporu, ale propojením několika různých. Takový krok nejspíš straně příliš důvěryhodnosti nepřidal.

V programu z roku 2013 Piráti prosazovali fungování státu jako otevřené, transparentní organizace, která bude zároveň sloužit jako zbraň proti korupci. Stejně jako ve svém dlouhodobém programu, prosazovali fungování veřejných organizací (firem, politických stran) jako transparentní organizace. Dále kladli důraz na svobodný internet bez cenzury, na kterém budou zdarma dostupné zákony a budou zveřejňovány i všechna rozhodnutí soudů; požadovali úřady bez papírů, svobodný software, omezení patentů, konec sledování, svobodu volby, legalizaci konopí a ochranu veřejného prostoru. Zároveň se zavázali „obnovit“ demokratický stát a to v první řadě tím, že by omezili moc politiků (zrušením imunity, prosazením neslučitelnosti funkcí, regulací lobbingu, snížením příspěvku politickým stranám, zprůhledněním legislativní činnosti). V programu bylo zahrnuto i téma týkající se vzdělání, vědy a ekonomiky (program 2013: pirati.cz).

3.3.3 Volební program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017

Do volební kampaně vstupovali se sloganem „*Pust'te nás na ně! Porveme se za vás.*“. Program pojmenovaný *Černé na bílém* obsáhl mnohá společenská témata. V úvodu s mottem „*Všichni nekradou!*“, Piráti vymezili čtyři kroky, které jsou nezbytné pro dosažení svobodné, bohaté, digitálně propojené společnosti. Ke kontrole politických stran a jednotlivých politiků, podle Pirátů dojde v případě, když politické strany začnou fungovat jako transparentní organizace. Zároveň v programu prosazovali osobní odpovědnost a odvolatelnost politiků, zjednodušení státu pomocí technologií,

ochranu podnikatelů, svobodný a rovný přístup k informacím. Piráti se označili jako bojovníci proti cenzuře, omezování svobody a potlačování lidských práv. V programu Pirátská strana slíbila snížení zdanění práce. Více peněz do státního rozpočtu by měla přinést, Piráty propagovaná, legalizace konopí a jeho následné zdanění. Piráti v programu prosazovali digitalizaci a zároveň chtěli zřídit ministerstvo informatiky, jež by ohlíželo kvalitu IT služeb. V oblasti kultury se slíbili zkrácení copyrightu, reformu autorského práva a zpřístupnění knih a děl na Internetu (program 2017: pirati.cz).

V mezinárodních vztazích kladou důraz na aktivní přístup v Evropské unii. Piráti považují za důležité mít moderní, akceschopnou, efektivně financovanou armádu. Bezpečnost chtějí zajistit i zvýšením obrany proti kybernetickým útokům. Jsou pro setrvání v NATO a prosazují větší zapojení evropských zemí v této organizace. Díky rozvoji technologií očekávají Piráti zánik některých profesí a razantní změny na trhu práce. Se změnami na trhu práce se chtějí vypořádat zvýšením mezd, zjednodušením sociálních dávek a chtějí navýšit nejnižší důchody (program 2017: pirati.cz).

České soudy by podle Pirátů měly být obsazovány soudci, kteří projdou veřejným výběrovým řízením. Celá justice by měla být transparentní a na soudce stejně jako na politiky by se měl vztahovat zákon o střetu zájmů. Rovněž by Piráti chtěli zavést možnost postihu a odvolání soudce. V programu slíbili, že budou prosazovat novelu, díky které by všechny státní firmy včetně ČEZu musely zveřejňovat smlouvy. Dále věnovali pozornost i dalším tématům jako je vzdělání, věda, zdravotnictví, zemědělství a životní prostředí. Volební program kopíruje témata z programu dlouhodobého s tím rozdílem, že je stručnější (v bodech) (program 2017: pirati.cz).

Program je zakončen prohlášením předsedy strany Ivana Bartoše: „*Jsme jediná strana nespojená se skandály, korupcí, byrokracií. Jsme tu osm let. Hájíme svobodu, přinášíme čerstvé nápady a nebojíme se říkat, co si myslíme. Politici slibují modré z nebe, světlé zítřky a další prázdná hesla. Piráti nabízí jasné a konkrétní cíle – černé na bílém. Pusťte nás na ně!*“ (program 2017: pirati.cz).

3.3.4 Ideový posun ve volebních programech z roku 2013 a 2017

U analyzované Pirátské strany lze spatřit určitý názorový posun. Před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2013 deklarovali, že po výsledcích voleb budou: *„jako ostrá opozice kontrolovat vládu, upozorňovat na podezřelé kauzy, požadovat jejich prošetření a potrestání viníků... Piráti nevstoupí do žádné vlády a podpoří vládu, která o to požádá, až po vnitrostranickém referendu“* (program 2013: pirati.cz). Oproti tomu před volbami v roce 2017 strana vydala povolební strategii, která obsahovala prohlášení: *„Budeme jednat se všemi ostatními politickými stranami. Naše podpora libovolné vlády je podmíněna tím, že do vlády nebudou nominováni lidé nekompetentní nebo s korupční historií. V žádném případě nepodpoříme vládu s účastí nedemokratických politických stran, například KSČM“* (povolební strategie: pirati.cz). Z tohoto prohlášení lze usuzovat, že by Piráti byli ochotni vstoupit do vlády, pokud by se v ní nenacházely nekompetentní osoby či osoby s korupční minulostí (nevyvrací to tedy jejich koaliční potenciál) dochází ke změně oproti roku 2013, kdy deklarovali, že nevstoupí do žádné vlády s příslibem plnit roli ostré opozice.

Vývoj strany lze spatřovat i ve způsobu zpracování programu. Program pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2013 mohl působit zmatečně svým grafickým zpracováním a vymyšleným případem Honzy. Celkově byl program stručnější a chybělo v něm například environmentální téma (zemědělství). Oproti tomu program pro volby v roce 2017 byl jednodušeji strukturovaný, přehlednější, celkově čtivější a obsáhl mnohem víc společenských témat.

3.4 Tiskové zprávy – analýza vykonávané politiky

Pirátská strana byla analyzována i prostřednictvím zkoumání všech tiskových zpráv, které pravidelně publikovala od roku 2016. Nárůst vydávaných zpráv byl patrný od zahájení kampaně ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017. Následně po úspěšných volbách Pirátská strana začala psát o jejích úspěšných i neúspěšných snahách plnit program a sliby, které dala voličům. Do této části práce byly vybrány pouze nejrelevantnější tiskové zprávy obsahující nebo vyvracející vyhledávané charakteristiky antisystémové, protestní či antiestablishmentové strany (viz tabulka č. 3 v příloze).

Podle Zulianella se antisystémová strana může projevat podporou nedemokratických režimů. Co se týče tohoto bodu, Piráti vystoupili proti režimu Erdogana v Turecku, který označili za autoritářský a vyjádřili nesouhlas s politikou Evropské unie, jež tureckého prezidenta podpořila. Předseda Pirátů Ivan Bartoš v této souvislosti také zmínil to, že Piráti nechtějí přivírat oči nad cenzurou, utlačováním opozice a agresivní protikurdskou politikou. Zároveň Bartoš vyzval Evropskou radu ke změně evropské politiky vůči Turecku. Podle něhož se Turecko během posledních let významně odchýlilo od cesty slučitelné s hodnotami Evropské unie (Sadílková 15. 3. 2018). I přes občasné názorové neshody Pirátů s Evropskou unií rozhodně nejsou zastánci vystoupení z Unie. Piráti nejsou ani pro vystoupení z NATO ani nepodporují jiný režim než ten demokratický. V zahraniční politice Piráti dlouhodobě prosazují, aby Česká republika při zahraničních jednáních kladla větší důraz na dodržování základních lidských práv a demokratických principů. Zaujali například kritické stanovisko k postoji české vlády vůči Tibetu, v jehož případě cenzura internetu a médií vytváří atmosféru strachu a takové jednání podle Pirátů nelze přehlížet kvůli budováním obchodních vztahů (pirati.cz 9. 10. 2018).

Prvky antiestablishmentové strany lze spatřovat v jasném vymezení proti elitě před volbami do PSČR. Nejen ve svém jednání a rétorice se vymezovali proti tradičním stranám. Snažili se odlišit od ostatních stran také stylem vedení kampaní (Cammaerts 2015). Spoléhají se na dobrovolníky a transparentní veřejné financování. Ke kampani se vyjádřil i předseda strany Ivan Bartoš: „*Nejsme jako tradiční strany²⁹, které využívají k*

---

²⁹ Piráti v kampani do voleb využívali vězeňský autobus, který měl symbolizovat to, že si Piráti tímto autobusem jedou pro vyobrazené politiky. Na autobuse byl ztvárněn bývalý premiér Bohuslav Sobotka, současný premiér (k roku 2019) ANO Andrej Babiš, hlavního představitele TOP 09 Miroslav Kalousek a

financování státních zdrojů. Nejsme ani podnikatelský projekt, abychom vynaložené prostředky vnímali jako investici,“ (pirati.cz 26. 7. 2017). Vymežující postoj proti tradičním stranám se projevil ve snaze Pirátů, jak řekl předseda strany, bojovat proti „*politickým trafikám, korupci, zneužívání dotací a dalším podvodným způsobům zavedených politických stran, ... Demokracie rozhodně neznamená, že se necháme mlčky okrádat po každých volbách od jiné strany,*“ (Sadílková 25. 8. 2017). Další významný představitel Pirátů Jakub Michálek dodal: „*Parlament už mohl několikrát přijmout zásadní protikorupční zákony, ale neudělal to. Mají tyto strany stále být voleny?*“ (Sadílková 25. 8. 2017). Z prohlášení těchto dvou hlavních představitelů strany je zřejmé, že se Piráti snaží poukázat na to, že chtějí politiku vykonávat jinak než etablované strany.

Po volbách do PSČR v roce 2017 můžeme shledat posun v rétorice Pirátů. Jejich postoj se začínal proměňovat. Vymezení proti etablovaným stranám nebylo tak výrazné. Dokonce předseda Pirátů uvedl: „*Piráti dále respektují výsledky voleb, na pozici předsedy Sněmovny proto dle rozhodnutí voličů podpoří kandidáta ANO Radka Vondráčka, na pozici prvního místopředsedy pak budou hlasovat pro lídra ODS Petra Fialu... Jsou to kompetentní kandidáti, kteří nemají korupční škraloup a mají v této věci zkušenosti,*“ (Sadílková 29. 10. 2017). Z toho vyplývá, že Piráti již nutně nebyly proti etablovaným stranám, sami se totiž etablovali do politického systému. Ovšem jejich pozice, jak ji deklarovali již v povolební strategii před volbami do PSČR v roce 2017, spočívala v zaujmutí role konstruktivní opozice. Tato pozice později projevila například v kritice nově vzniklé vlády ANO a ČSSD s podporou Komunistů (Sadílková 27. 6. 2018).

S ambicí plnit roli konstruktivní opozice a v souvislosti s plněním předvolebního hesla „za kontrolu moci mocných“ (denik.cz 25. 8. 2017) se Piráti v čele s předsedou Ivanem Bartošem vyjádřili k zákonu o státní službě tak, že takový zákon nepovede k depolitizaci státní správy, ale naopak změna pravidel povede k další politizaci pozic náměstků a vedoucích oddělení a ke vstupu osob s nulovou zkušeností se státní správou i nedostatečnou odborností (pirati.cz 14. 3. 2018). V ekonomické oblasti Piráti

---

bývalá ředitelka kabinetu vlády Petra Nečase Jana Nagyová. Celou kampaň navíc doprovázelo motto „*pust'te nás na ně*“ (Sadílková 14. 8. 2017).

upozornili na nesrovnalosti ve výpočtu vlivu EET, který vydala vláda. Pirátský poslanec Mikuláš Ferjenčík zpochybnil vládní výpočty, jež podle Pirátů nejsou podloženy relevantními daty. Podle Pirátů přináší EET vyšší byrokracii a zvyšuje náklady živnostníkům (pirati.cz 5. 2. 2019).

Dále například Piráti zkritizovali postoj vlády k zákonu o zveřejňování příjemců dotací. *„Skutečný příjemce veřejných prostředků musí být dohledatelný. Jinak hrozí pokračování řady závažných kauz, ... Považuji za absurdní, že u veřejných zakázek se konečný vlastník dohledává už dnes, zatímco u dotací to vláda považuje za nepřijatelné,“* (Sadílková 30. 11. 2018) uvedl předseda poslaneckého klubu Pirátů Jakub Michálek. S tím souvisí i postoj Pirátů ke zvolenému premiérovi, kterým se stal Andrej Babiš. Nového premiéra považují za nekompetentního politika, kvůli jeho možnému střetu zájmů³⁰ a s ním spojenému neoprávněnému čerpání evropských dotací (pirati.cz 9. 1. 2019). Premiéra kritizovali i kvůli několika jeho rozhodnutím, například ohledně zákona o politických trafikách. *„Právě i na základě dohody s premiérem Babišem a příslibu podpory jeho hnutí jsme zákon proti politickým trafikám předložili. Později však Babiš otočil, své slovo nedodržel a přišel s tím, že předloží vlastní verzi nominačního zákona – ta je nicméně oproti pirátskému návrhu okleštěná a svůj účel neplní. Mám pocit, že si Andrej Babiš na bojovníka proti korupci jen hraje, ...“* (Sadílková 27. 6. 2018) uvedl předseda Pirátů Ivan Bartoš. Vládu a především premiéra zkritizovali také kvůli tomu, že ve svém volebním programu napomínal korupční systém v Česku, ale podle Pirátů, Babišova vláda z vlastní iniciativy nepředložila do Sněmovny ani jeden protikorupční zákon (Michálek 4. 1. 2019).

Další kritika se vztahovala k novele služebního zákona, podle které by změny platových tříd úředníků vláda již nemusela projednávat. Piráti v čele s předsedou Ivanem Bartošem varovali, že *„současné vládní strany realizují plán směřující k plnému ovládnutí státní správy“* (pirati.cz 4. 3. 2019). Piráti vystoupili proti ostatním

---

³⁰ Piráti upozornili na náhlé personální změny na Krajském úřadě Středočeského kraje, které vzbudily velké obavy Pirátů ve věci posuzování střetu zájmů premiéra Babiše. Bezprostředně po tom, co padlo rozhodnutí úřadu v Černošicích ve věci porušování zákona o střetu zájmů předsedou vlády Babiše, došlo ke kompletnímu zrušení odboru, který měl odvolací řízení premiéra posuzovat. *„Tato blesková a utajená reorganizace krajského úřadu ohrožuje důvěryhodnost rozhodnutí v kauze střetu zájmů Andreje Babiše,“* uvedl předseda Pirátů Ivan Bartoš (pirati.cz 8. 2. 2019).

politikům například během řešení zákona o zvyšování platů. Předseda strany Ivan Bartoš připomněl, že jde o jeden ze zásadních principů Pirátů: „*Dlouhodobě prosazujeme, aby se stát choval jako dobrý hospodář, proto považujeme za důležité, aby politici s tímto chováním začali u sebe. Pokud platy v zemi rostou průměrně tempem okolo 10 procent, je nepřijatelné, aby to byl u politiků dvojnásobek. Finančnímu ohodnocení by měla odpovídat i kvalita odvedené práce*” (pirati.cz 21. 8. 2018). Dále vládu, konkrétně hnutí ANO, kritizovali kvůli tomu, že odmítla řešit problém přijutím novely exekučního řádu (pirati.cz 31. 10. 2018). Piráti se rovněž zabývali problémem týkajícího se praní špinavých peněz advokáty. Požadovali, aby advokáti měli povinnost vydat údaje týkající se praní špinavých peněz nejen v oblasti mezinárodní spolupráce, ale také v případě podezření na vnitrostátní daňové zločiny. Piráti kritizovali vládu a nařkli jí z toho, že podlehla lobbingu advokátů a tuto možnost vynechala (Sadílková 20. 2. 2018).

Kritický postoj vlády je patrný z komentáře Jakuba Michálka „*do Sněmovny jsme vstupovali s heslem „Pust’te nás na ně!“*. Právě dnes přijaté usnesení, které dohledem nad omluvenkami pověřuje Organizační výbor Sněmovny, je zásadním krokem k tomu, aby občané začali vnímat své politické zástupce nikoliv jako elity s vlastními pravidly a výsadami, ale jako své reprezentanty odpovědné za výkon funkce v zájmu občanů.“ (pirati.cz 12. 2. 2019). V tomto prohlášení lze vidět posun z dřívějšího postoje „Piráti“ proti „elitě“ na „elita v zájmu občanů“. V březnu roku 2019 Piráti naplno začali se svojí kampaní do voleb do Evropského parlamentu. Ve svém prohlášení se popsali jako celorepublikovou již etablovanou stranou, která má ambici získat sílu právě i v Evropském parlamentu (pirati.cz 3. 3. 2019).

Z analýzy tiskových zpráv ve spojení s konceptem antisystémovosti (Sartori 2005, Capoccia 2002) tuto stranicko-politickou formaci nelze označit za stranu antisystémovou, jelikož strana nemá delegitimizující vliv ani programově nezastává postoj odcizení. Nestaví se do opozice stávajícího systému, nejeví se jako ideologicky nepřijatelná pro další partnery a nemá revoluční tendence. Ani s přihlédnutím k revidovanému konceptu antisystémovosti (Zulianello 2017) v posuzované straně autorka neshledává antisystémové prvky. Pirátská strana je akceptovaným aktérem systémových interakcí: jedná s ostatními stranami, podporuje jejich návrhy či shání

podporu pro „pirátské“ návrhy. Tato strana nezpochybňuje členství České republiky v Evropské unii (dbá na aktivnější jednání v Evropské unii), ani v NATO, nepodporuje nedemokratické režimy (naopak hájí demokracii, jako jedinou možnost zajišťující potřebná práva občanům). Nezpochybňuje ani zavedené „politics“ jiného stranicko-politické původu s použitím ideologických argumentů s eventuálním delegitimujícím dopadem na politický systém.

4 Závěr

V této bakalářské práci se autorka snažila propojit dvě analytické roviny vztahující se jednak k ideologickému profilování České pirátské strany (na základě jejího programu) a jednak k jejímu chování v rámci stranicko-politického systému České republiky. Práce se zaměřila také na vnitřní fungování ČPS a vývoj této strany v čase.

Ve stanovách se Česká pirátská strana označuje za stranu, která funguje jako demokratická, transparentní organizace hájící svobodu informací. Ve vnitřním fungování strany je aplikována dělba moci mezi jednotlivé orgány: celostátní fórum reprezentuje legislativu, republikové předsednictvo exekutivu a kontrolní orgány justici. Zároveň stanovy dávají za vznik tzv. „přezkumných“ orgánů (kontrolní a rozhodčí komise), jež mají za cíl dohlížet na jednání všech orgánů v rámci demokratických principů. Hlavní ideologické směřování vychází z celostátního fóra, které rovněž schvaluje základní programové dokumenty. Moderní prvek ve vnitřních strukturách této strany můžeme shledat v elektronickém hlasování, jež probíhá na celostátním fóru. I přes prosazování maximální transparentnosti a zveřejňování všech dokumentů, může být jednání republikového předsednictva vyhlášeno za uzavřené. Ve stanovách není uvedeno proč a za jakých podmínek k tomuto uzavřenému jednání může dojít. Takováto nekonkrétní podoba stanov může vést k netransparentnosti, kterou strana tak propaguje.

Podle sebeoznačení strany za liberální, demokratickou, středovou s výrazným protikorupčním programem lze po analýze dlouhodobého programu konstatovat, že program strany je v souladu s jejím výše uvedeným sebeoznačením. Analýza ideově-programového profilu dospěla k závěrům potvrzujícím charakteristiku České pirátské strany jako strany zaměřené primárně na liberální hodnoty. Piráti zastávají názor, že by člověk měl mít co nejvíce svobody, kterou využije ke své seberealizaci. Liberalismus se prolíná celým programem a konkrétně se projevuje například v důrazu na svobodu člověka, svobodné šíření informací, svobodný internet bez cenzury, svobodnou kulturu (svobodné šíření filmů, hudby), svobodu volby a pohybu.

Pirátská strana považuje všechny lidi za sobě rovné a požaduje, aby měli všichni stejná práva nehledě na jejich pohlaví, národnost či náboženství. Zdůraznění rovnosti je

typické i pro socialistické směry. Přihlášení se k principu rovnosti však není v tomto případě spjato s přijetím socialisticky pojaté solidarity, což se, mimo jiné, projevuje například i v odlišných stanoviscích k politice kvót pro uprchlíky. Dále Piráti kladou důraz na rovnost před zákonem, právo na sebeurčení a aktivní boj proti diskriminaci. Ve sféře vzdělání Piráti prosazují zajištění bezplatného dostupného vzdělání, které napomůže ke svobodnému myšlení a pomůže k prohloubení demokracie. Podle Pirátů by se svoboda měla vztahovat i na shromažďovací právo, jež by mělo zajistit anonymitu jako na Internetu. Piráti prosazují změnu zákonů o duševním vlastnictví a zrušení patentů. Tyto prosazované změny lze vykládat jako ideje liberální svobody, ale zároveň v tom lze spatřit neliberální tendence, při kterých může dojít k vykrádání nápadů či degradaci duševního vlastnictví.

V ekonomické oblasti strana prosazuje, aby stát vynakládal značné prostředky na rozvoj trhu a veřejných služeb. Tato myšlenka je typická jak pro moderní liberalismus – řízení ekonomiky státem, zásahy do trhu, tak socialismus – stát by měl regulovat hospodářský a společenský život. Proplínající liberální a socialistické ideje jsou viditelné v tom, že chce strana na jedné straně zamezit zadlužování státu a podporovat volný trh což je typické pro liberalismus; na druhé straně je pro zdanění finančního sektoru a nerovnou daň, která by závisela na výši příjmů – vyšší zdanění velkých korporací, které by působilo proti vzniku monopolů (možná interpretace pro progresivní zdanění – socialistické ideje). Piráti požadují zdanění finančního sektoru a využití nových fiskálních zdrojů (prostituce, konopí), jež by přispělo značnými prostředky do státního rozpočtu. Velký důraz Pirátská strana klade na sociální zajištění občanů. Požadují, aby byl stát aktivní v sociální politice, kterou považují za základní pilíř společenské stability. Pokládají za důležité, aby se stát postaral o lidi v nouzi a všem zajistil slušný život.

Dále je v programu Pirátské strany obsáhle zpracované environmentální téma. Právě z tohoto důvodu je Pirátská strana často mnohými autory připodobňována ke stranám zelených (Charvát 2015, Kudrna 2016). Tato paralela se projevuje v programovém důrazu na ekologii, udržitelnost, zajištění zdravého prostředí pro budoucí generace a environmentální etiku vztahující se k problematice týrání zvířat. V programu dané strany se uplatňují i prvky ideologie feminismu, která se projevuje v důrazu na

rovnoprávnost rodičů, mužů a žen. Autorka v posuzovaném programu nenalezla konzervativní, nacionální, anarchistické, fundamentalistické ani fašistické prvky.

Na otázku k jaké ideologii se Česká Pirátská strana řadí je možno odpovědět, že na základě dlouhodobého programu lze stranu řadit k liberální ideologii s prvky socialismu a důrazem na environmentální téma. Na ose levice-pravice strana směřuje díky svojí politice v ekonomické a sociální oblasti od středu doleva.

Zkoumání ideologického profilu dané formace hraje nepochybně velmi důležitou roli při nalezení odpovědi na další výzkumnou otázku týkající se označení Pirátské strany za antisystémovou, antiestablishmentovou či protestní stranu. V této souvislosti lze rovněž zmínit názor M. Zulianella, že antisystémová strana není synonymum pro antidemokratická (Zulianello 2019) a proto bylo zapotřebí zaměřit se nejenom na ideologické jádro strany, ale i na její viditelné systémové interakce (Zulianello 2017). Z tohoto důvodu ideologický profil posuzované strany nelze chápat pouze v kontextu dlouhodobého programu přijatého a uplatňovaného danou stranou. S ohledem na vymezení rovin, v nichž se projevuje antisystémovost lze i s vědomím omezeného tematického záběru této práce (po analýze tiskových zpráv a prohlášení hlavních představitelů strany) konstatovat, že Pirátská strana nevykazuje znaky antisystémovosti ani v „ideologické“ ani ve „vztahové“ rovině antisystémovosti (Capoccia 2002). Přesto, že se strana vymezuje vůči vládě, se snahou zastávat roli konstruktivní opozice, nesnaží se vládu vzniklou z demokratických voleb delegitimizovat. V kontextu současného politického systému České republiky lze s ohledem na získané poznatky vyvodit, že je Česká pirátská strana formací „prosystemovou“.

V průběhu času lze sledovat vývoj a proměnu této strany. Časem se měnila i její rétorika a postavení k etablovaným stranám. V prvních letech po založení strany se strana profilovala jako alternativa vůči tradičním stranám. Snahou Pirátské strany byl získat „protestních voličů“, kteří byli tehdy nespokojeni se stavem politiky. Tato rétorika se straně příliš neosvědčila, což se ukázalo ve výsledcích voleb (do PSČR v roce 2010). Z počátku existence strany, kdy byla mladá, slabě institucionalizovaná a jež vznikla na základě protestu ke kauze The Pirate Bay, by bylo Pirátskou stranu možné označit jako

stranu protestní (Michalak 2011). V souladu s tímto označení je i její tehdejší nezařaditelnost na ose pravice-levice. Českou pirátskou stranu v dosavadních fázích jejího vývoje lze zařadit do kategorie nových protestních stran (Taggart 1996) a to konkrétně svým ideologickým vymezením od tradičních stran a odlišením se v organizačních i volebních procesech strany.

Protestní strany obvykle nemívají dlouhou životnost a jejich vlastnosti jsou těsně spjaty právě s protestním postojem (Michalak 2011, Sartori 2005), který představuje rozhodující faktor jejich voličské podpory a zároveň ovšem určuje meze této podpory. Tomu odpovídá i počáteční vývoj ČPS. V roce 2013 ovšem můžeme pozorovat zřetelnou změnu. Česká pirátská strana se stala více institucionalizovanou, získala i své zastupitele a jedno senátorské křeslo. Její rétorika se posunula od protestu (vůči kauze The Pirate Bay) k rozsáhleji pojatému a ideologicky lépe zdůvodněnému vymezení se vůči tradičním stranám. V období od roku 2013-2017 strana vykazuje znaky odpovídající charakteristice antiestablishmentové strany. Zejména díky jejímu zaujetí role „opozice vůči politické elitě, nikoliv proti liberálnímu demokratickému systému“ (Schedler 1996). Tento postoj se objevil i v dlouhodobém programu především v kritice současného systému, konkrétně v kontextu propojení moci zákonodárné a výkonné. Piráti v programu rovněž kritizují tehdejší vládu, které přisuzují odpovědnost za pokračující zadlužování státu. Tento postoj strany splňuje charakteristiku výše zmíněný bod antiestablishmentové strany.

Typ antiestablishmentových stran je charakteristický svojí nedůvěryhodností a rozporuplností. Tyto formace se nezařazují ani do establishmentu ani do bloku antisystémových stran a jejich voličská podpora je obvykle omezená a nestabilní. Takový pohled na antiestablishmentové strany je v zásadě v souladu s posouzením nepřilíš úspěšné volebně-politické performance České pirátské strany v uvedeném období (prohra ve volbách do PSČR v roce 2013, nedostatek hlasů ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014).

Výrazná změna nastala po pro ČPS úspěšných volbách do PSČR v roce 2017. V prohlášení po volbách dokonce Piráti byli ochotni podpořit vládu, jež by neobsahovala nekompetentní osoby. K tomuto kroku se již zavázali v „povolební

strategii“ z roku 2017. Pirátská strana se po volbách etablovala jako relevantní aktér českého stranického systému. Snaží se být konstruktivní opozicí a dohlížet na současnou vládu, kterou v hlasování o důvěře nepodpořila. Nevymezuje se obecně proti ostatním etablovaným stranám, ale pouze k určitým osobám, jež Piráti shledávají nekompetentními nejčastěji kvůli korupčním kauzám, neoprávněnému čerpání dotací nebo jinému porušování demokratických principů.

Česká pirátská strana představuje formaci, která se bude nepochybně dále vyvíjet, přičemž nelze vyloučit možnost ideového posunu této strany ani dalších proměn vlastností této formace jako aktéra českého stranického systému. Nadcházejícím důležitým mezníkem by se mohly stát volby do Evropského parlamentu v květnu 2019 a volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021, které určí další směřování strany. Další vývoj této strany poskytne podněty pro nový, navazující výzkum této strany. V její současné podobě lze Pirátskou stranu charakterizovat jako již etablovanou, demokratickou, středovou, liberálně-sociální stranu s cílem zamezit protikorupčnímu jednání a se snahou přiblížit politiku blíž lidem a podpořit tak jejich větší participaci na rozhodování pomocí přímé demokracie.

5 Seznam zkratek

Česká pirátská strana – Piráti

Česká pirátská strana – ČPS

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky – PSČR

Komunistická strana Čech a Moravy – KSČM

6 Přílohy

6.1 Tabulka č. 1:

Liberalismus	Konzervatismus	Socialismus	Nacionalismus	Anarchismus
Jednotlivec	Tradice	Pospolitost	Národ	Antietatismus
Svoboda	Nedokonalost člověka	Spolupráce	Organické společenství	Přirozený řád
Rozum	Organická společnost	Rovnost	Sebeurčení	Antiklerikalismus
Spravedlnost	Hierarchie	Politika tříd	Politika identity	Ekonomická svoboda
Tolerance	Autorita	Společné vlastnictví	Lojalita k vlastní zemi	Odmítnutí státu
Minimální stát	Majetek		Cíl: vyvolat emoce	
Moderní liberalismus (individualita, pozitivní svoboda, sociální liberalismus, řízení ekonomiky)	Stát může zasahovat do ekonomiky			

6.2 Tabulka č. 2:

Ekologismus	Feminismus	Fašismus	Náboženský fundamentalismus	Multikulturalismus
Ekologie	Patriarchá	Boj	Náboženství	Postkolonialismus
Udržitelnost	Pohlaví	Antiracionalismus	Antimodernismus	Identita
Seberealizace	Gender	Vůdcovství	Militantnost	Kultura
Environmentální etika	Rovnost/rozdílnost	Elitismus		Práva menšin
	Veřejný/soukromý	Socialismus		Různost
		ultranacionalismus		

6.3 Tabulka č. 3:

Antisystémová strana	Protestní strana	Antiestablishmentová strana
Sartori: Postoj „odcizení“ až po „protest“	Mladá	Vymezení proti tradičním stranám
Delegitimizační vliv	Slabě institucionalizovaná	Populistické praktiky
Opozice stávajícího systému/permanentní opozice	Není zakořeněná ve stranicko-politických strukturách	Nedůvěryhodná (nepatří do establishmentu ani anti-systémového bloku)
Snaha změnit systém (nikoliv pouze vládu)	Její vznik je spojen se strukturální změnou	Opozice politické elity nikoliv liberálního demokratického systému
Ideologicky nepřijatelná pro ostatní partnery	Nebo vzniká ve spojení s demokratickými či jinými krizemi	
Vyděračská strana (obstrukce)	Nezařaditelná na ose pravice-levice	
Možné revoluční tendence	Krátkodobá, nemívající dlouhou životnost	
Zulianella: Zpochybňuje zavedené „politiky“ ve významu „politics“		
Neúčast při systémových interakcích (podpora vlády, udržování vztahů s ostatními stranami)		
Strana na okraji stranického systému		
Zpochybnění systému (výstup z EU, NATO, snaha o odtržení od státu, proti kapitalismu, podpora nedemokratických režimů)		
Capoccia: Ideologická odlišnost		
Delegitimizační a populistické praktiky		
Strana polarizuje celý systém		

7 Zdroje

7.1 Literatura

Amedi, Amir. 2001. „*Anti-Political Establishment parties. A Comparative analysis*“. New York: Routledge.

Barker, Tyson. 2012. „*The pirate party rises*“ in *The National interest*. 18. 5. 2012. Dostupné online: <https://nationalinterest.org/commentary/rise-the-european-pirates-6784?page=0%2C1>

Blumberg, Fabian. 2010. „*Partei der „digital natives“?: Eine Analyse der Genese und Etablierungschancen der Piratenpartei*“. Berlin: Konrad-Adenauer. Dostupné online: www.kas.de/wf/de/33.18785/

Brunclík, Miloš. 2010. „*Pirátské strany: Nový fenomén v politice*“. Naše společnost 1/2010.

Capoccia, Giovanni. 2002. „*Anti-System Parties: A Conceptual Reassessmen*“. *Journal of Theoretical Politics* 14, č. 1, s. 9-35.

Cammaerts, Bart. 2015. „*Pirates on the Liquid Shores of Liberal Democracy: Movement Frames of European Pirate Parties*“. *Javnost - The Public*, 4. 22, s. 19-36. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1080/13183222.2015.1017264>

Dvořáková, Ilona. 2010. „*Obsahová analýza / formální obsahová analýza / kvantitativní obsahová analýza*“. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu, Katedra antropologických a historických věd, FF ZČU v Plzni. *Antropowebzin* 2/2010. Dostupné online: http://www.antropoweb.cz/media/webzin/webzin_2_2010/Dvorakova_I-2-2010.pdf

Fiala, Petr a Mareš, Miroslav. 1998. „*Programová analýza SPR-RSČ a KSČM z hlediska politického extremismu*“, in: Fiala, Petr (ed.): *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, s. 95-104.

Fiala, Petr, Holzer, Jan, Strmiska, Maxmilián at al. 2002. „*Politické strany ve střední a východní Evropě. Ideově-politický profil, pozice a role politických stran v postkomunistických zemích*“. Brno: Mezinárodní politologický ústav.

Freeden, Michael. 2004. „*Ideology, Political Theory and Political Philosophy in Handbook of Political theory*“. Velká Británie: Cromwell Press, SAGE Publications.

Gray, John. 1999. „*Liberalismus*“. Praha: Občanský institut.

Gyarfášová, Olga. 2018. „*The Fourth Generation: From Anti-Establishment to Anti-System Parties in Slovakia*“. *New Perspectives* 26, č. 1, s. 109–133.

Hanáček, Vladimír. 2015. „*Český stranický systém po roce 2013 v sartoriánské perspektivě*“. Dostupné online: www.e-polis.cz/clanek/cesky-stranicky-system-po-roce-2013-v-sartorianske-perspektive.html

Hayek, Friedrich. 2008. „*Cesta do otroctví*“. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal.

Hartleb, Florian. 2013. „*Anti-elitist cyber parties?*“ *Journal of Public Affairs* 13, č. 4, s. 355-369.

Heywood, Andrew. 2008. „*Politické ideologie*“. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk.

Ionescu, Ghita. 1967. *The Politics of European Communist States*. Londýn: Weidenfeld and Nicolson.

Charvát, Jan. 2010. „*Pravice nebo levice? Analýza ideologie pirátských stran*“. *Central European Journal of Politics* 1, č. 1, s. 29–39.

Kubát, Michal. 2006b. „*Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy*.“ In: III. kongres českých politologů, Olomouc 8. – 10. 9. 2006. Eds Jan, Němec, Markéta, Šústková. Praha, Olomouc: Česká společnost pro politické vědy, s. 548–556.

- Kubát, Michal. 2007. „*Teorie antisystémové strany*“. Politologický časopis č. 2.
Dostupné online:
http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2007/2/Polcas_2007_2_pp_110_123.pdf
- Kudrna, Pavel. 2016. „*Pirátské strany jako liberální strany*“. Praha: Univerzita Karlova. Diplomová práce.
- Kořan, Michael. 2008. „*Jednopřípadová studie*“. In: Drulák, Petr, et. al. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, s. 29-61.
- Mair, Peter. 1997. „*Party System Change: Approaches and Interpretations*“. Clarendon Press.
- Maškarinec, Pavel. 2017. „*The Czech Pirate Party in the 2010 and 2013 Parliamentary Elections and the 2014 European Parliament Elections: Spatial Analysis of Voter Support*“. Slovak Journal of Political Sciences, Volume 17, č. 1.
- Michalak, Bartłomiej. 2011. „*The Anti-Systemness of the Protest Parties*“. Polish Political Science, č. 40, s. 110–121.
- Rudzio, Wolfgang. 2015. „*Das politische System der Bundesrepublik Deutschland*“. Oldenburg (Německo): Springer VS.
- Říchová, Blanka. 2014. „*Přehled moderních politologických teorií*“. Praha: Portál.
- Sartori, Giovanni. 2005. „*Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu*“. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Schedler, Andreas. 1996. „*Anti-political-establishment parties*“. Party politics 2, č. 6, s. 291-312.
- Scherer, Helmut. 2004. „*Úvod do metody obsahové analýzy*“. In: Hagen, Lutz, et. al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: nakladatelství Karolinum, 2. vyd.

Strmiska, Maxmilián. 1998. „*Demokracie, extremismus, antisystémová orientace*.“ In: Fiala, Petr, et. al. *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova universita, s. 27–44.

Strmiska, Maxmilián, Hloušek, Vít, et al. 2005. „*Politické strany moderní Evropy*“. Praha: Portál.

Taggart, Paul. 1996. „*The New Populism and the New Politics: New Protest Parties in Sweden in a Comparative Perspective*“. New York: St Martin's Press.

Zulianello, Mattia. 2017. „*Anti-System Parties Revisited: Concept Formation and Guidelines for Empirical Research*“. In *Government and Opposition* 12/2017.

Zulianello, Mattia. 2019. „*What is an anti-system party? Some clarifications*“. *Contemporary Italian Politics*. Dostupné online: <https://doi.org/10.1080/23248823.2019.1599768>

7.2 Internetové zdroje

Aktualne.cz. 2014. Piráti mají první kandidáty pro volby do europarlamentu. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/pirati-maji-prvni-kandidaty-pro-volby-do-europarlamentu/r~0a9bace691a511e39d7b0025900fea04/?redirected=1550305085> [Ověřeno 14. 2. 2019]

Aktualne.cz. 2014. Předseda České pirátské strany Bartoš rezignoval. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/predseda-ceske-piratske-strany-bartos-rezignoval/r~fe0d3e5aed6f11e3909b0025900fea04/> [Ověřeno 16. 2. 2019]

Aktualně.cz. 2015. Piráti budou v krajských volbách kandidovat ve všech krajích. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pirati-budou-v-krajskych-volbach-kandidovat-ve-vsech-krajich/r~4bdaca5c48dd11e5bd0a002590604f2e/> [Ověřeno 20. 2. 2019]

Bartoš, Ivan. 2017. Potřebujeme vaši pomoc, nadešel čas! <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/ivan-bartos-potrebujeme-vas.html> [Ověřeno 23. 2. 2019]

Bartoš, Ivan. 19. 1. 2019. Fungující propojení domácí a evropské politiky je pro nás výzvou, uvedl Ivan Bartoš na Celostátním fóru Pirátů. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/fungujici-propojeni-evropske-a-celostatni-politiky-je-nasi-vyzvou.html> [Ověřeno 4. 3. 2019]

Česká televize. 2015. Spor u Pirátů vyvrcholil změnou starosty Mariánských Lázní. <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1531588-spor-u-piratu-vyvrcholil-zmenou-starosty-marianskych-lazni> [Ověřeno 17. 2. 2019]

Česká televize. Aktualizováno 19. 1. 2019. Piráti chtějí vést liberální politický střed a v květnu získat 20 procent, zaznělo na fóru v Táboře. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2710052-pirati-se-schazeji-v-tabore-sest-se-jich-se-utka-o-vedeni-kandidatky-do-evropskeho> [Ověřeno 5. 2. 2019]

Deník.cz. 25. 8. 2017. Piráti propojili volební kampaň s peticí Za kontrolu moci a mocných. https://www.denik.cz/z_domova/pirati-spojili-volebni-kampan-s-petici-za-kontrolu-moci-a-mocnych-20170825.html [Ověřeno 19. 3. 2019]

Dlouhodobý program. <https://www.pirati.cz/program/strana.html> [12. 8. 2018]

E15.cz. ANO, Piráti či SPD jsou antisystémové strany, varuje politolog Bohumil Doležal. <https://www.e15.cz/volby/volby-2017/ano-pirati-ci-spd-jsou-antisystemove-strany-varuje-politolog-bohumil-dolezal-1338580> [Ověřeno 12. 8. 2018]

Ekolist.cz. 2017. Sněmovna odmítla senátní úpravy pravidel pro národní parky. <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/snemovna-odmitla-senatni-upravy-pravidel-pro-narodni-parky> [22. 2. 2019]

Euobserver. 16. 4. 2012. 'Pirates' to run joint campaign in next EU elections. <https://euobserver.com/institutional/115888> [Ověřeno 11. 11. 2018]

Evropský parlament/Výsledky evropských voleb 2014. <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/country-results-cz-2014.html#table02> [Ověřeno 16. 2. 2019]

Ferjenčík, Mikuláš. 26. 5. 2017. Piráti zahájili kampaň Pust'te nás na ně! vyzýval voliče lídr strany Bartoš. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/zahajeni-kampane-pustte-nas-na-ne.html> [Ověřeno 5. 2. 2019]

Fórum Piráti. 5. 6. 2017. Příspěvek od Ivana Bartoše. <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?t=37086>, <https://drive.google.com/file/d/0BxzGP9CphZgIc3BnZW90X01tbWs/view> [Ověřeno 5. 2. 2019]

Fórum Pirátské strany. 5. 3. 2013. <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?t=16015> [Ověřeno 5. 2. 2019]

Hamáček, Vladimír. 2005. Český stranický systém po roce 2013 v sartoriánské perspektivě. <http://www.e-polis.cz/clanek/cesky-stranicky-system-po-roce-2013-v-sartorianske-perspektive.html> [Ověřeno 20. 12. 2018]

Hospodářské noviny. 2012. Česká pirátská strana si zvolila předsedu. Dvě stovky Pirátů opět povede Ivan Bartoš. <https://domaci.ihned.cz/c1-57173750-ceska-piratska-strana-si-zvolila-predsedu-dve-stovky-piratu-opet-povede-ivan-bartos> [Ověřeno 17. 2. 2019]

Hnutí DUHA. Zelený okruh. Ekologické organizace hodnotí výsledky vlády a volební programy politických stran. http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2017/09/hodnoceni_vlady.pdf [23. 2. 2019]

Idnes.cz. 21. 4. 2009. Čeští internetoví piráti zakládají politickou stranu. Dostupné online https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/cesti-internetovi-pirati-zakladaji-politickou-stranu.A090421_160045_domaci_anv [Ověřeno 13. 2. 2019]

Irozhlas.cz. 2012. „Piráti“ se v Praze dohodli na vytvoření evropské strany. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/-pirati-se-v-praze-dohodli-na-vytvoreni-evropske-strany_201204152123_epres [Ověřeno 14. 2. 2019]

Idnes.cz. 2014. Piráti vyhráli v Mariánských Lázních. Křesla si tu rozdělí deset stran https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/pirati-vyhrali-volby-v-marianskych-laznich.A141011_212747_vary-zpravy_ba [Ověřeno 17. 2. 2019]

Idnes.cz 2014. Právnick přitaká stížnosti Pirátů a zelených. Napadnou hranici 5 procent. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/u-ustavniho-soudu-bude-jiz-druha-stiznost-piratu-na-hranici-5-procent.A140526_101524_domaci_kop [Ověřeno 16. 2. 2019]

Idnes.cz. 6. 9. 2018. Už jsme celorepublikovou stranou, hlásal z lodí Pirát Bartoš. https://volby.idnes.cz/pirati-volby-lod-naplavka-smichov-ivan-bartos-fo7-/volby.aspx?c=A181006_142826_volby_jp [Ověřeno 11. 11. 2018]

Irozhlas.cz. 7. 9. 2018. Komunální volby. Sociální demokraté ztratili polovinu zastupitelů, Piráti jich mají 12krát víc než po minulých volbách. https://www.irozhlas.cz/volby/komunalni-volby-2018-mandaty-zisky-a-zraty_1810071557_pek [Ověřeno 11. 11. 2018]

Lupa.cz: Tisková zpráva. 1. 7. 2009. Česká pirátská strana zvolila vedení. <https://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/ceska-piratska-strana-zvolila-vedeni/> [Ověřeno 13. 2. 2019]

Marušiaková, Věra. 9. 10. 2016. Piráti ve volbách 2016: těší nás pět nových zastupitelů v krajích a dva senátorští kandidáti v druhém kole. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/volebni-vysledky.html> [Ověřeno 22. 2. 2019]

Marušiaková, Věra. 9. 12. 2016. Protikuřácký zákon: Racionální regulace kouření místo absolutních zákazů. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/protikuracky-zakon.html> [22. 2. 2019]

Marušiaková, Věra. 5. 1. 2017. Novela zákona o Vojenském zpravodajství: Piráti se připojují k iniciativě Přichází rozvědka. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/prichazi-rozvedka.html> [22. 2. 2019]

Marušiaková, Věra. 13. 1. 2017. Piráti si volí celostátního lídra pro letošní volby do Poslanecké sněmovny. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/volba-lidra.html> [22. 2. 2019]

Marušiaková, Věra. 17. 2. 2017. Výzva Pirátů poslancům: Nedopusťte plundrování přírody NP Šumava. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/zachrante-sumavu.html> [22. 2. 2019]

Mezinárodní pirátské strany. <https://pp-international.net/about-ppi/> [29. 3. 2019]

Ministerstvo kultury. Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení. https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/04_formalni_a_obsahova_analyza_textu_05.pdf [Ověřeno 8. 3. 2019]

Michálek, Jakub. 2017. Piráti přijali závazný kodex pirátského poslance. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-prijali-zavazny-kodex-poslance.html> [Ověřeno 23. 2. 2019]

Michálek, Jakub. 4. 1. 2019. Komentář Jakuba Michálka: Jak plnila vláda protikorupční program v roce 2018? Odmakali to za ni Piráti. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/jak-plnila-vlada-protikorupcni-program-makali-za-ni-pirati.html> [Ověřeno 17. 2. 2019]

Michálek, Jakub. 8. 3. 2019. Sněmovna schválila návrh Pirátů na zrušení výjimek z registru smluv pro ČEZ a další společnosti. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/zasadni-zmena-schvalena-novela-zakona-o-registru-smluv.html> [Ověřeno 17. 3. 2019]

Novinky.cz 2012. Za Piráty usedne v Senátu Michálek, který upozornil na údajnou korupci. <https://www.novinky.cz/domaci/282191-za-piraty-usedne-v-senatu-michalek-ktery-upozornil-na-udajnou-korupci.html> [Ověřeno 17. 2. 2019]

Nuc, Jan, Lederer, Benedikt. 2018. Primátorem Prahy bude Pirát Hřib. Další koaliční lídři jsou mimo radu. https://praha.idnes.cz/primator-praha-hrib-pirati-rada-mesta-dwa-/praha-zpravy.aspx?c=A181025_201749_praha-zpravy_zuf [Ověřeno 28. 10. 2018]

Peksa, Mikuláš. 16. 3. 2018. Evropská unie hrozí filtrováním internetového obsahu. Řekněte jí svůj názor! <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/odmitame-filtrovani-internetu.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Pirátský kodex. <https://pirati-web.github.io/pirati.cz/program/psp2017/kodex-poslance/> [Ověřeno 23. 2. 2019]

Pirátská strana. O nás. <https://www.pirati.cz/o-nas/> [Ověřeno 15. 10. 2018]

Pirátská strana. Otevřenost. <https://www.pirati.cz/otevrenost/> [Ověřeno 22. 2. 2019]

Pirátská strana. 2. 4. 2016. Piráti si na zasedání Celostátního fóra v Olomouci zvolili nové republikové předsednictvo. https://wiki.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati_si_na_zasedani_celostatniho_fora_v_olomouci_zvolili_nove_republikove_predsednictvo [Ověřeno 26. 2. 2019]

Pirátská strana. Naši zastupitelé. <https://wiki.pirati.cz/zastupitele> [Ověřeno 8. 2. 2019]

Pirátská strana. Zasedání celostátního fóra v Albrechticích. https://wiki.pirati.cz/cf/2_2009 [Ověřeno 13. 2. 2019]

Pirátská strana. Zasedání celostátního fóra v Brně. https://wiki.pirati.cz/cf/8_2010 [Ověřeno 13. 2. 2019]

Pirátská strana. Zasedání celostátního fóra v Křižanově. https://wiki.pirati.cz/cf/5_2011 [Ověřeno 13. 2. 2019]

Pirátská strana. Zasedání celostátního fóra v Praze. https://wiki.pirati.cz/cf/13_2012 [Ověřeno 13. 2. 2019]

Pirátská strana. 19. 2. 2018. Čeští Piráti se zúčastnili pirátské mezinárodní konference o bezpečnosti v Mnichově. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/v-mnichove-se-uskutecnila-bezpecnostni-konference-pirati-byli-u-toho.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Pirátská strana. 4. 4. 2018. Základem úspěchu ve volbách byly dary a pomoc příznivců, říká k výroční zprávě Pirát Ferjenčík. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/ferjencik-vyrocní-zprava-2017.html> [Ověřeno 10. 2. 2019]

Pirátská strana. 3. 7. 2018. Piráti: Nejvyšší kontrolní úřad by měl mít pravomoc kontrolovat města, kraje i Českou televizi. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/nku-bz-mela-kontrolovat-mesta-kraje-i-ct.html> [Ověřeno 21. 2. 2019]

Pirátská strana. 9. 10. 2018. Piráti prohlubují dialog s tibetskými zástupci. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-dialog-s-tibetem.html> [Ověřeno 21. 2. 2019]

Pirátská strana. 8. 2. 2019. Piráti podepsali společný program evropských pirátských stran. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/podepsan-program-evropskych-piratu.html> [Ověřeno 2. 3. 2019]

Pirátská strana. 29. 11. 2018. Politizace státní služby nabírá na síle. Děje se tak přes kritiku expertů i Evropské komise. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/evropska-komise-a-experti-kritizuji-sluzebni-zakon.html> [Ověřeno 2. 3. 2019]

Pirátská strana. Služební zákon. <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/sluzebni-zakon/> [Ověřeno 2. 3. 2019]

Pirátská strana. 14. 3. 2018. Komentář Ivana Bartoše k vládou schválenému návrhu služebního zákona, který uvolní ruce dalším čistkám. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/sluzebni-zakon-komentar-ivana-bartose.html> [Ověřeno 11. 2. 2019]

Pirátská strana. 21. 8. 2018. Piráti na zítřejší schůzi navrhnou zařazení bodu, který má zamezit skokovému růstu platů politiků. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-proti-navysemi-platu-politiku.html> [23. 2. 2019]

Pirátská strana. 31. 10. 2018. Vláda kašle na milion lidí v exekuci, shodila ze stolu pirátskou novelu exekučního řádu. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/exekucni-rad-piratska-novela-neprosla-vladou.html>

Pirátská strana. 5. 2. 2019. Ferjenčík: Vláda si výnosy EET vycucala z prstu. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/eet-vynosy-si-vlada-vymyslela.html> [Ověřeno 22. 2. 2019]

Pirátská strana. 8. 2. 2019. Blesková a utajená reorganizace krajského úřadu ohrožuje důvěryhodnost rozhodnutí v kauze střetu zájmů Andreje Babiše. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/odvolani-babise-bude-resit-jiny-urad.html> [Ověřeno 22. 2. 2019]

Pirátská strana. 12. 2. 2019. Komentář pirátského poslance Jakuba Michálka: Konec nesmyslných výhod a výsad, prosadili jsme kontrolu omluvenek poslanců. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/konec-nesmyslnych-vyhod-a-vysad-poslancu-komentar-jakuba-michalka.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Pirátská strana. 3. 3. 2019. Evropa potřebuje Piráty! Strana zahájila kampaň do Evropského parlamentu. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/evropa-potrebuje-piraty-start-kampane.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Pirátská strana. 4. 3. 2019. Piráti a Evropská komise varují před postupující politizací a destabilizací státní správy. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/ek-a-pirati-varuji-pred-politizaci-statni-spravy.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Pirátská strana. 9. 1. 2019. Nezávislá právní analýza ke střetu zájmů členů vlády dala za pravdu Pirátům. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/analyza-ke-stretu-zajmu-dala-za-pravdu-piratum.html> [Ověřeno 19. 3. 2019]

Pirátská strana. Povolební strategie. <https://redmine.pirati.cz/attachments/download/880/Povolebn%C3%AD%20strategie%20Pir%C3%A1t%C5%AF%20-%20TK.pdf> [Ověřeno 11. 11. 2018]

Piratpartiet, Historia. <https://web.archive.org/web/20090801082552/http://www.piratpartiet.se/historia> [Ověřeno 10. 4. 2019]

Povolební strategie Pirátů. Povolební strategie. <https://www.pirati.cz/program/psp2017/povolebni-strategie/> [Ověřeno 14. 11. 2018]

Program pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2013. <https://wiki.pirati.cz/volby2013/program> [Ověřeno 20. 2. 2019]

Program pro volby do Poslanecké sněmovny 2017. <https://www.pirati.cz/program/psp2017.html> [Ověřeno 20. 2. 2019]

Program Pirátské strany, ohnisko. <https://wiki.pirati.cz/program/ohnisko> [Ověřeno 29. 1. 2019]

Sadílková, Kateřina. 5. 12. 2017. Michálek obhájil svou funkci v předsednictvu Pirátské strany. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/michalek-obhajil-pozici-mistopredsedy.html> [Ověřeno 13. 2. 2019]

Sadílková, Karolína. 20. 2. 2018. Piráti: Zákon o lobbingu a registr lobbistů zpřehlední legislativní proces a zabrání plýtvání. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/zakon-o-lobbingu-je-potreba.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Sadílková, Karolína. 15. 3. 2018. Předseda Pirátů Bartoš dnes předá premiérovi výzvu pro Evropskou radu ke změně evropské politiky vůči Turecku. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/bartos-dnes-preda-premierovi-vyzvu-k-turecku.html> [Ověřeno 11. 3. 2019]

Sadílková, Karolína. 25. 8. 2017. Piráti přichází v kampani s peticemi. Podpis za poctivější stát a záchranu 100 miliard. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/piratske-petice.html> [Ověřeno 23. 2. 2019]

Sadílková, Kateřina. 30. 11. 2018. Babišova vláda má odmítnout zveřejňování skutečných příjemců dotací. Přesvědčivé argumenty však neuvedla. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/babisova-vlada-odmita-zverejnovat-prijemce-dotaci.html> [Ověřeno 22. 2. 2019]

Sadílková, Karolína. 29. 10. 2017. Piráti navrhnou do předsednictva Sněmovny olomouckého lídra Vojtěcha Píkala. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-nominuji-pikala.html> [Ověřeno 23. 2. 2019]

Sadílková, Karolína. 27. 6. 2018. Sněmovna hlasovala o politických trafikách, Babiš odešel a jeho poslanci zákon potopili. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/poslanci-potopili-zakon-o-politickyh-trafikach.html> [23. 2. 2019]

Sadílková, Karolína. 28. 2. 2018. Piráti navrhnou opatření proti praní špinavých peněz u advokátů. Zahraniční daně nesmí mít vyšší ochranu. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-navrhuj-opatreni-proti-prani-spinavych-penez-u-advokatu.html> [Ověřeno 10. 2. 2019]

Sadílková, Karolína. 14. 8. 2017. Piráti: Babiši, Sobotko, jedeme si pro vás! <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/babisi-sobotko-jedeme-pro-vas.html> [23. 2. 2019]

Stanovy České pirátské strany. <https://wiki.pirati.cz/rules/st> [Ověřeno 12. 3. 2019]

Volby.cz : <https://www.volby.cz/> [Ověřeno 29. 1. 2019]

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28. 05. – 29. 05. 2010. <https://volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ> [Ověřeno 16. 2. 2019]

Volby do zastupitelstev obcí 10. 10. - 11. 10. 2014. <https://volby.cz/pls/kv2014/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=1&xvyber=1> [Ověřeno 13. 2. 2019]

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25. – 26. října 2013. <https://volby.cz/pls/ps2013/ps> [Ověřeno 16. 2. 2019]

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20. 10. - 21. 10. 2017. <https://volby.cz/cz/ps2017.htm> [Ověřeno 16. 2. 2019]

Vymazal, Tomáš. 27. 6. 2018. Komentář pirátského poslance Tomáše Vymazala k dnes představeným tezím protidrogové strategie ČR. <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/tomas-vymazal-k-tezim-protidrogove-strategie.html> [Ověřeno 21. 2. 2019]

Zastupitelé Pirátské strany. <https://wiki.pirati.cz/zastupitele> [20. 10. 2018]

Zásady programu. <https://wiki.pirati.cz/kci/zasadyprogramu> [Ověřeno 21. 2. 2019]

Živě. cz. Čížek, Jakub. 22. června 2009. Česká pirátská strana je oficiální. Dostupné online: <https://www.zive.cz/Bleskovky/Ceska-piratska-strana-je-oficialni/sc-4-a-147547/default.aspx> [Ověřeno 13. 2. 2019]